

Verksamhets- berättelse 2004

Del I

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SID

SAMMANFATTANDE ANALYS	5
FÖRVALTNINGSCHEFENS KOMMENTAR	6
NÄMNDENS ARBETE UNDER ÅRET	7
Lokala pensionärsrådet	8
Lokala handikapprådet	8
Lokala brottsförebyggande rådet	8
FÖRBÄTTRA VÄLFÄRDEN OCH DE KOMMUNALA VERKSAMHETERNA	9
Måluppfyllelse	9
Ge alla barn och unga en bra start i livet	9
Minskade barngrupper och uppfyllande av barnomsorgsgarantin	9
Åtgärdsprogram för elever som riskerar att inte uppnå kunskapsmålen.....	10
Mötesplatser för barn och ungdomar	11
Arbetet med att stärka den lokala kulturverksamheten	11
Kvalitetsredovisning av de pedagogiska verksamheterna.....	12
Extra medel för sommarkoloniverksamhet	13
Ökad livskvalitet för äldre	13
Utveckling av anhörigstödet.....	13
Utbyggnad av heldygnsplatser.....	14
Förbättringar för personer med funktionshinder - handikapplan.....	14
De mest utsatta	14
Insatser för hemlösa, missbrukare och psykiskt funktionshindrade.....	14
Stöd till anhöriga till psykiskt funktionshindrade	15
Rörligt team.....	16
Medarbetarna	16
Nämndens sjukfrånvaroutveckling	16
Hälsobokslut	17
Arbetet med strategisk kompetensförsörjning	17
Mottagande av studerande och praktikanter.....	17
Insatser för att öka utbildningsgraden inom äldreomsorgen.....	18
Arbetet med att öka medarbetarnas delaktighet och inflytande	18
Insatser finansierade av kompetensfonden.....	18
Insatser för att lösa personalöverskott.....	19

SID

BYGGA BOSTÄDER OCH UTVECKLA STOCKHOLM.....	19
Måluppfyllelse	19
Ett hållbart trafiksystem.....	19
Målet om ökad säkerhet för stadens cyklister	19
Arbetet med en ren och välskött stad med god framkomlighet	19
Arbetet med att uppnå målen för miljöbilar	19
GÖRA STOCKHOLM TILL EN EKOLOGISKT HÅLLBAR STORSTAD	20
Måluppfyllelse för arbetet med Agenda 21 och för nämndens interna miljöarbete.....	20
BRYTA SEGREGATIONEN OCH FÖRDJUPA DEMOKRATIN	20
Måluppfyllelse	20
Ökad integration	21
Åtgärder för att motverka segregation och bidra till ökad integration	21
Åtgärder för en ökad förvärvsfrekvens bland långtidsarbetslösa	21
Minskat behov av ekonomiskt bistånd	22
Arbetet med att medverka till att människor får arbete och egen försörjning	22
Medborgarnas delaktighet.....	23
Utveckling av medborgarnas möjligheter till insyn och deltagande.....	23
Utveckling av det lokala kultur- och föreningslivet	23
Konsumentvägledning	24
Stadsdelsförnyelsen	24
Stadsdelsnämnden.....	24
Bolagen och facknämnderna	25
TA ANSVAR FÖR EKONOMIN	25
Måluppfyllelse	25
Utfall jämfört med budget	25
Ekonomiskt utfall per verksamhetsområde	27
Utfall jämfört med prognoser under året	31
Faktisk kostnads- och intäktsutveckling	32
Jämförelse mellan bokslut 2003 och 2004	33
Effekter och analys av beslutade budgethållningsåtgärder.....	34

SID

Analys av balansräkningen.....	36
Resultatenheter	37
Lokaler	38
 ÖVRIGA REDOVISNINGAR	 39
Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna	39
Brukarinflytande.....	39
Klagomålshantering.....	40
Utredningar och domar	41
 BILAGEFÖRTECKNING	 44

SAMMANFATTANDE ANALYS

Inom alla verksamhetsområden har ett intensivt utvecklingsarbete pågått, både inom ordinarie verksamhet och i projekt, i huvudsak med medel från Stadsdelsförnyelsen, kompetensfonden och EU.

Eftersom målet ”Ta ansvar för ekonomin” inte kunnat uppnås under 2004, har året också präglats av ett högt prioriterat arbete med att få en budget i balans. Ett intensivt arbete med uppföljning och identifiering av faktorer som orsakar den obalanserade budgeten har bedrivits.

Underskottet återfinns till stor del inom äldreomsorgens beställarsida och beror i huvudsak på fler placeringar än budgeterat inom ålderdomshem och gruppboende. Trots den stora avvikelsen i förhållande till budgeten för verksamhetsområdet, visar kostnadsökningen att åtgärder under året har haft effekt, då ökningen för äldreomsorgen endast blev 0,3 procent jämfört med 2003, med hänsyn tagen till övriga löne- och kostnadsökningar. En rad åtgärder vidtogs under året, bl a fattade stadsdelsnämnden och kommunstyrelsen strategiska beslut om att avveckla servicehusplatser vid Rågsveds äldrecentrum för att anpassa tillgången efter behovet. Även på Högdalens äldreboende påbörjades avveckling av platser. Dessutom sågs biståndsbedömningen över med hjälp av konsult, där resultatet visade att bedömningen redan var restriktiv.

Nämndens underskott återfinns också inom individ- och familjeomsorgen, både inom anslag 1 och anslag 2. Inom anslag 1 är orsaken högre kostnader avseende i huvudsak barn- och ungdomsvård. Kostnaden för § 12-placeringar ökade mellan 2003 och 2004. Inom anslag 2 avser underskottet försörjningsstödet, där antalet bidragshushåll ökade under andra halvåret 2004. Arbetet med försörjningsstöd sågs över med hjälp av konsult och endast vissa mindre utvecklingsområden föreslogs. Förvaltningens bedömning är att det intensiva arbetet, inom ordinarie verksamhet samt med hjälp av ett flertal projekt, ändå ledde till att ökningen av kostnaderna för försörjningsstöd kunde begränsas. Detta gäller även inriktningen mot ett ökat stöd inom öppenvården, vilket bedöms ha lett till en begränsning av kostnaderna.

Inom de övriga inriktningsmålen bedöms åtagandena ha kunnat uppnås och en satsning på ett flertal områden genomfördes. Verksamheterna för barn och ungdom uppvisade ett positivt resultat, med både budgethållning och utveckling av verksamheten. Under en kort period kunde inte barnomsorgsgarantin hållas, men detta var övergående. Sjukfrånvaron bland medarbetarna i Vantör kunde sänkas ytterligare något och riktade insatser för att minska antalet långtidssjukskrivna intensifierades. Ett flertal projekt inom Stadsdelsförnyelsen beslutades och startade, bl a inom Agenda 21 och demokrati- och näringslivsarbetet.

Flera projekt bedrevs för att minska antalet arbetslösa och bryta utanförskap. Arbetet med att utveckla Högdalstriangeln och området kring Högdalstopparna fortsatte och kring dessa områden fördes en dialog med samtliga berörda. Sammanfattningsvis bedrevs en mängd utvecklingsarbeten, trots det svåra budgetläget.

FÖRVALTNINGSCHEFENS KOMMENTAR

Inom "Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna" har en rad utvecklingsarbeten pågått respektive påbörjats under 2004. Utbyggnad för att minska barngrupperna och uppfylla barnomsorgsgarantin har skett och planerats och arbete med barns språkutveckling och måluppfyllelsen i skolan har bedrivits. Med medel från kompetensfonden driver fritiden, tillsammans med en forskare från Örebro, ett projekt som riktar sig till ungdomar i riskzonen. Äldreomsorgen startade ett samarbete med arbetsförmedlingen som kan bidra till utevistelser för de äldre och förberedde för ett projekt med sociala mötesplatser för äldre. Inom individ- och familjeomsorgen skedde en ännu tydligare inriktning mot stöd inom öppenvården. Vad gäller medarbetarna inriktades arbetet på kompetensutveckling, på att sänka sjukfrånvaron och på att minska antalet långtidssjukskrivna. Arbetet med stadsdelsnämndens 20-punktsprogram fortsatte också.

Inom "Bygga bostäder och utveckla Stockholm" påbörjades bostadsbyggande i Rågsved och arbetet med att utveckla Högdalstriangeln och området kring Högdalstopparna fortsatte. Kring dessa utvecklingsområden fördes en dialog med samtliga berörda. Ett näringslivsprojekt startade inom Stadsdelsförnyelsen, för att bl a utveckla samarbete för att fler människor ska komma in på arbetsmarknaden.

Arbetet inom "Göra Stockholm till en ekologiskt hållbar stad" inriktades på förberedelser för ett aktivare Agenda 21-arbete, med bl a projekt inom Stadsdelsförnyelsen. Det interna miljöarbetet pågick i första hand inom de olika verksamheterna, där miljöhänsyn i största möjliga mån togs. Nämnden beviljades medel ur miljömiljarden för ett samarbetsprojekt för återvinning av halkbekämpningssand.

Inom "Bryta segregationen och fördjupa demokratin" fortsatte satsningen på att minska bidragsberoendet och antalet arbetslösa. Förutom ordinarie arbete bedrevs många projekt för att få människor i arbete, bl a med medel från kompetensfonden. Trots detta ökade bidragsberoendet under 2004, men insatserna bedöms ha bidragit till att hålla underskottet nere. Det lokala demokratiarbetet inriktades på att öka valdeltagandet och på att starta ett aktivt samarbete med det lokala kultur- och föreningslivet, bl a genom att hålla ett öppet möte för föreningar.

Målet "Ta ansvar för ekonomin" kunde inte uppnås. Underskottet finns till allra största delen inom äldre- och individ- och familjeomsorgen. Bl a blev fler LVU-placeringar än 2003 nödvändiga. För att komma tillrätta med underskottet fattades bl a två strategiska beslut under hösten. KS fattade beslut om att två huskroppar på Rågsveds äldrecentrum avvecklas, varav en föreslås bli seniorboende, och stadsdelsnämnden beslutade att minska antalet platser på Högdalens äldreboende, för att anpassa utbudet efter behoven. Dessutom sågs biståndsbedömningen och arbetet med försörjningsstöd över med hjälp av konsult. Endast vissa mindre justeringar och utvecklingsområden föreslogs som ett resultat av översynen.

NÄMNDENS ARBETE UNDER ÅRET

Vantörs stadsdelsnämnd har sammanträtt 14 gånger under 2004. Nämndens sammanträden har föregåtts av en frågestund då medborgarna har kunnat ställa frågor till nämnd och ansvariga tjänstemän inom förvaltningen. Inför viktigare beslut har nämnden bjudit in till medborgarmöten. Sammanträdena har delats i en öppen respektive en sluten del. I den senare har ärenden som kunnat omfattas av sekretess och myndighetsutövning behandlats. Stadsdelsnämnden har bestått av tretton ledamöter och lika många ersättare enligt nedan.

Ledamöter

Magnus Dannqvist (s) ordförande
Henrik Ehrenberg (kd) vice ordförande
Cecilia Andersson (s)
Lars-Göran Carlsson (s)
Sonja Mogert (s)
Raymond Staedel (s)
Per Sundgren (v)
Åsa Öckerman (mp)
Marie Ljungberg Schött (m)
Lisa Pergren (m)
Lars Svärd (m)
Lena Kling (fp)
Lillemor Tholander (fp)

Ersättare

Solveig Ott (s)
Per-Åke Pettersson (s)
Lillemor Forsslund (s)
Sunthorn Vongnongvar (s)
Lisa Nyberg (s)
Rose-Marie Carlsten-Lundmark (v)
Patrik Slimane (mp)
David Lindberg (kd)
Ulf Björk (m)
Linda Hillner (m)
Susanne Sjöblom (m)
Michael Hultman (fp)
Per Johansson (fp)

Under året avgick ersättaren Madeleine Larsson (fp). Till ny ersättare anmälades Per Johansson (fp).

Sociala delegationen, sammansatt av fem ledamöter och tre ersättare, har varit utskott till stadsdelsnämnden med uppgift att besluta i enskilda ärenden. Sociala delegationen har sammanträtt 25 gånger under året och har haft nedanstående sammansättning.

Ledamöter

Sonja Mogert (s) ordförande
Lisa Pergren (m) vice ordförande
Cecilia Andersson (s)
Per Sundgren (v)
Lillemor Tholander (fp)

Ersättare

Lars-Göran Carlsson (s)
Ulf Björk (m)
David Lindberg (kd)

Stadsdelsnämnden har bl a handlagt verksamhetsberättelse, delårsrapporter och verksamhetsplan. I det följande redovisas ytterligare några av årets 257 beslutspunkter:

- ? Inriktningsärende avseende äldreboenden i Vantör
- ? Rutiner för beviljande och utbetalning av föreningsbidrag
- ? Våld i nära relationer, handlingsprogram för Vantör
- ? Upprustning och förstärkning av skolbiblioteken
- ? Medborgarförslag
- ? Fem upphandlingsärenden
- ? Sju ärenden inom storstadssatsningens utvecklingsfond
- ? Ett tjugotal ärenden inom Stadsdelsförnyelsen
- ? Ett fyrtiotal yttranden och remissvar

Lokala pensionärsrådet

Lokala pensionärsrådet är ett till nämnden rådgivande organ bestående av fem ordinarie ledamöter och fem ersättare. Rådet har till uppgift att ge pensionärer inflytande och insyn i allmänna frågor som rör äldres levnadsförhållanden.

Rådet har fortlöpande bevakat och lämnat yttrande till nämnden. Tjänstemän från olika verksamheter i stadsdelen och nämndens presidium har besökt rådet för samtal och information.

Under 2004 har rådet haft elva sammanträden.

Lokala handikapprådet

Lokala handikapprådet är ett rådgivande organ bestående av fem ordinarie ledamöter och en ersättare. Rådets uppgift är att ge funktionshindrade inflytande och insyn i allmänna frågor som berör deras levnadsförhållanden generellt och tillgänglighet speciellt. Rådet har fortlöpande bevakat och lämnat yttrande till nämnden. Tjänstemän från olika verksamheter i stadsdelen och nämndens presidium har besökt rådet för samtal och information.

Under 2004 har rådet haft nio sammanträden.

Lokala brottsförebyggande rådet, Vantörs BRÅ

Tema för Vantör BRÅ:s verksamhet 2004 har varit en strävan till bredare samverkan mellan olika aktörer på det brottsförebyggande området. Utöver Vantör BRÅ:s tre arbetsgrupper, BRÅ Ungdom i Samverkan, Trygghet och Trivsel samt Kvinnofrid, har nya samverkansfora på olika nivåer inrättats. Stödet till frivilliga krafter har breddats och boende i Vantör har deltagit i dagvandringar. Ett stödcentrum för unga brottsoffer har öppnats tillsammans med Farsta BRÅ på polisstationen i Farsta. Olika former för externa aktörers deltagande i polisens speciella insatser har utvecklats.

Vantör BRÅ sammanträdde fyra gånger under 2004.

FÖRBÄTTRA VÄLFÄRDEN OCH DE KOMMUNALA VERKSAMHETERNA

Måluppfyllelse

Förvaltningens bedömning är att verksamheterna för barn och ungdomar i huvudsak uppfyllt de generella åtagandena.

Förvaltningen bedömer att äldreomsorgen i huvudsak har uppfyllt de generella åtaganden som avser att öka livskvaliteten för de äldre. Utbildningar, diskussioner, m m genomförs fortlöpande för att personalen ska bemöta brukare och anhöriga på ett bra sätt och för att säkerställa att brukarna har inflytande över den vård och omsorg de får. Social stimulans är en del av de dagliga insatserna. Under hösten har förvaltningen inlett ett samarbete med arbetsförmedlingen för att bättre kunna tillgodose hemtjänsttagarnas behov av bland annat utevistelser. Vid en oanmäld inspektion på Högdalens äldreboende konstaterade länsstyrelsen att personalen gav de boende ett respektfullt bemötande. Inom äldreomsorgen har endast ett fåtal klagomål på bemötandet inkommit och dessa har omedelbart åtgärdats. Vidare är en övervägande del av Vantörs måltidsservices kunder nöjda, enligt en brukarundersökning.

Förvaltningen bedömer att de åtaganden som avser stödet till de mest utsatta har uppfyllts. En brukarundersökning som socialpsykiatrien genomförde visade på att en övervägande del är nöjd med kvaliteten på omsorgen.

När det gäller medarbetarna bedömer förvaltningen att åtagandena uppfyllts. Arbetet har fokuserats på att skapa attraktiva arbetsplatser genom utveckla kompetensen och vidareutveckla arbetsmetoder samt att minska sjukfrånvaron.

Ge alla barn och unga en bra start i livet

Minskade barngrupper och uppfyllande av barnomsorgsgarantin

Förvaltningen redovisade i februari 2004 den aktuella situationen vad gäller antal barn samt de insatser som planerades för att kunna tillgodose behovet av platser. I ärendet berördes frågor som gällde planeringsnivåer, ekonomiska förutsättningar, lokal- och personalförsörjning, kösituation och befolkningsprognos.

Utredningen visade att personalförsörjningen och tillgången till lokaler, tillsammans med de ofta snabba förändringarna av in- respektive utflyttningsmönstren, påverkar möjligheterna att klara barnomsorgsgarantin och målet att minska barngrupperna. Förvaltningen har också att beakta den utbyggnad som planeras av de enskilt drivna verksamheterna i området.

Antalet barn i förskolan har ökat under 2004 och prognoserna pekar på en ökning även under de kommande åren. Under 2004 har barnomsorgsgarantin kunnat hållas med undantag för perioden mars-augusti.

I samband med uppföljningen av tertialrapport 1, var det genomsnittliga barnantalet i stadsdelens förskolor 16,3 barn per grupp. Vid tiden för tertialrapport 2

hade gruppstorlekarna minskat till 16,0 barn per grupp. Vid årets slut, och efter det att större delen av den planerade utökningen av förskoleplatser genomförts, hade den genomsnittliga gruppstorleken minskat till 15,9 barn per grupp, jämfört med 16,1 barn 2003.

Den planerade utbyggnaden av förskolelokaler har i princip genomförts under 2004, med vissa undantag. Utbyggnaden av Önskehemsgatan 13 och Rågsveds skolgränd 5 pågår och beräknas stå klara i januari respektive februari 2005. Återuppbyggnaden av Kvarntorpsgränd 5 har kraftigt försenats och beräknas vara klar först inför hösten 2006.

Förvaltningen planerar att återkomma till nämnden med ett nytt planeringsunderlag under våren 2005.

Åtgärdsprogram för elever som riskerar att inte uppnå kunskapsmålen

Förvaltningen redovisade i början av 2004 en inventering som gjordes under hösten 2003 avseende elever i år 9 läsåret 2003/2004. Redovisningen återremitterades och förvaltningen fick i uppdrag att återkomma med förslag till ytterligare åtgärder inom Stadsdelsförnyelsen.

I november 2004 följde förvaltningen upp inventeringen och kunde då konstatera att i januari 2004 var skolornas bedömning att 53 elever, eller 20 procent, riskerade att inte nå godkända slutbetyg i ett eller flera basämnena. De slutgiltiga betygsresultaten visade att antalet elever som inte nådde godkända slutbetyg minskade till 37 elever, vilket motsvarar 14 procent.

Förvaltningen bedriver ett långsiktigt arbete med de elever som riskerar att inte uppnå kunskapsmålen utifrån stadsdelsnämndens 20-punktsprogram, intentionerna i skolplanen och strategin för elevhälsa och bedömer att det gett goda resultat.

Samtliga skolor arbetar kontinuerligt med att identifiera elever som riskerar att inte nå målen, oavsett skolår. En bedömning och en analys sker bl a utifrån nationella prov i år 5 och 9, stockholmsproven och med hjälp av kravnivåer i flertalet ämnen. Kravnivåerna fungerar som ett stöd för att lättare kunna följa varje elevs utveckling och för att kunna planera insatser anpassade till varje elevs förutsättningar. För att tidigt uppmärksamma elever som behöver stöd används verktyg som läsutvecklingsscheman (LUS), språkutvecklingsanalyser och scheman för att analysera matematikkunskaper.

I det individuella utvecklingssamtalet förs en dialog med elev och förälder om elevens kunskapsutveckling. För de elever som har svårigheter att nå målen, upprättas alltid ett åtgärdsprogram.

Under 2004 har förvaltningen inte genomfört någon ytterligare inventering av antalet elever i år 9 som riskerar att inte uppnå kunskapsmålen. 2005 kommer förvaltningen att ha regelbundna möten med nämnden för information och dialog om barn- och ungdomsfrågor. Vid ett av dessa möten under våren kommer förvaltningen att redovisa de insatser som grundskolorna gör för att eleverna ska klara kunskapsmålen.

De särskilda medel som riksdagen beslutade om för att utöka personaltäteten i skolverksamheterna, fördelade nämnden i budgeten för 2004 till grundskolorna, utifrån samma socioekonomiska kriterier som ligger till grund för fördelningen av det särskilda anslaget för barn i behov av särskilt stöd.

Mötesplatser för barn och ungdomar

Stadsdelsnämnden har prioriterat tillgången till träffpunkter och verksamheter i närmiljön för barn och ungdomar i Vantör. Förutom de verksamheter som Vantör driver i egen regi, så finns även andra mötesplatser. Ett exempel är föreningen Ung utan Pung, som bedriver en bred ungdomsverksamhet i form av teater, dans och musikverksamhet för barn och ungdomar.

Vantör har idag tre fritidsgårdar belägna i Örby, Hagsätra och Rågsved, samt en kvartersgård i Högdalen som fungerar både som fritidsgård och mellanstadieverksamhet. Utöver detta finns två parklekar, Bandängen i Bandhagen och Rågdalen i Rågsved, samt den föreningsdrivna parkleken Stacken vilken delvis finansieras av nämnden.

Under 2004 har förvaltningen arbetat med ungdomars inflytande och engagemang genom den demokratigrupp som bildats med ungdomar, fritidsledare samt representanter från socialtjänstens ungdomsgrupp. Demokratigruppen syftar till att hitta forum för diskussioner om hur ungas inflytande kan organiseras samt fånga upp åsikter från ungdomar som inte tidigare organiserat sig i traditionella inflytandeformer som elevråd eller ungdomsorganisationer. Arbetet kommer att fortsätta under 2005.

Inom nämndens demokratiarbete har stadsdelsförvaltningen under 2004 påbörjat ett arbete med Ungdomsstyrelsen i projektet LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitik). Projektet ska undersöka ungdomars uppfattning om hur närmiljön ska utvecklas och formerna för ungdomars inflytande i stadsdelen. Resultatet kommer att presenteras i början av 2005 och planeras leda till ett ungdomspolitiskt handlingsprogram.

Fritiden har prioriterat det brotts- och drogförebyggande arbetet samt arbetet med ungdomars inflytande och engagemang i demokratifrågor. Utgångspunkten för det drogförebyggande arbetet är det handlingsprogram mot alkohol, narkotika och alkohol som antogs av stadsdelsnämnden år 2002 och som omprövades 2003. Prioriterade målgrupper är barn och ungdomar. Under 2004 utarbetade skolorna gemensamt en övergripande plan för det drogförebyggande arbetet som ska användas som grund för skolornas egen planering.

När det gäller sommaraktiviteter för barn och ungdomar har fritiden haft ett brett utbud av aktiviteter i stadsdelarna under sommarlovet, men även under övriga skollov.

Arbetet med att stärka den lokala kulturverksamheten

Personal från förvaltningens fritidsverksamheter för barn och ungdomar har träffats en gång i månaden i en kulturgrupp i syfte att skapa ett väl förankrat kulturutbud för alla barn och ungdomar i Vantör utifrån dessas egna önskemål.

Arbetet har skett i samverkan med kultur- och idrottsförvaltningen. Under året har man bl a visat film, teater- och cirkusföreställningar samt erbjudit cirkusskola, danskurser, glasstafflimålning och ansiktsmålning.

Under sommaren genomfördes familjekvällar med musik på Älvsjöbadet, i samarbete med kultur- och idrottsförvaltningen. Under hösten hölls en sk Tjejmässa på Rågsveds fritidsgård med dockteatertillverkning, ullspinning, dansuppvisning, musik och sång.

Kultur är en integrerad del i förskolornas verksamhet och ett område som lyfts fram i Stockholm stads förskoleplan. Förskolorna har under året erbjudit barnen olika kulturupplevelser som teater, musikevenemang, besök på muséer och bibliotek och sagostunder på biblioteket. Vissa enheter har besökt de lokala teatrarna i Vantör.

Inom skolorna finns kulturombud utsedda. Några gånger per år arrangerar kultur- och idrottsförvaltningen träffar för kulturombuden för att visa på möjligheter för skolorna att erbjuda eleverna goda kulturupplevelser. Under året har skolorna i Vantör kunnat genomföra författarbesök och besök för elever på teater, bio och muséer. En skola har haft en teaterpedagog anställd.

Kvalitetsredovisning av de pedagogiska verksamheterna

Enligt regeringens förordning (SFS 1997:702, 2001:649, 2004:648) ska varje skola och kommun årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Alla förskolor och skolor i Vantör har gjort egna kvalitetsredovisningar som ligger till grund för nämndens kvalitetsredovisning av de pedagogiska verksamheterna.

Kvalitetsredovisningen innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för grundskolan och förskolan har uppnåtts samt vilka åtgärder som nämnden avser att vidta om målen inte uppnås. Kvalitetsredovisningen syftar också till att utvärdera stadens mål/kvalitetsområden i förskoleplan, skolplan, strategi för elevhälsa och budget. Förvaltningen har sammanställt förskolornas och grundskolornas redovisningar i sin helhet i bilaga 19. Nedan följer en sammanfattning av denna kvalitetsredovisning.

Förskolornas kvalitetsredovisning

Sammanställningen av förskolornas kvalitetsredovisning visar att förskolorna har lyckats omsätta förskoleplanens och läroplanens mål i det pedagogiska arbetet. Resultaten har följts upp genom enkäter och utvärderingar, barnobservationer och barnintervjuer, språkanalyser, utvecklingssamtal och övrig pedagogisk dokumentation. Flera av målen har varit formulerade som enhetsspecifika åtaganden med tydligt beskrivna arbetssätt. Förvaltningen bedömer att enheterna i huvudsak uppnått sina mål och åtaganden. Det framgår dock av enheternas redovisningar att metoderna för att kunna mäta resultat går att utveckla ytterligare.

De åtgärder för utveckling av förskolans verksamhet som framgick av 2003 års kvalitetsredovisning har uppfyllts eller är på god väg att uppfyllas. De mål som ej uppfyllts finns upptagna som utvecklingsområden i nämndens verksamhetsplan för 2005. Det gäller framförallt samverkan och rutiner för övergången mellan förskola och skola, värdegrundsarbetet och pedagogisk dokumentation.

Grundskolornas och särskolans kvalitetsredovisning

Sammanställningen av grundskolornas och särskolans kvalitetsredovisning visar att även dessa enheter har lyckats omsätta skolplanens och läroplanens mål i det pedagogiska arbetet. Resultaten har följts upp genom enkäter och utvärderingar, utvecklingssamtal, betyg, nationella prov, stockholmsprov, språkanalyser, LUS (läsutvecklingsscheman) och övrig pedagogisk dokumentation. Flera av målen har varit formulerade som enhetsspecifika åtaganden med tydligt beskrivna arbetssätt. Förvaltningen bedömer att enheterna i huvudsak uppnått sina mål och åtaganden med undantag för målet att öka andelen elever som har behörighet att söka till de nationella programmen i gymnasieskolan.

Under 2004 har enheterna arbetat målmedvetet med de åtgärder för utveckling som framgick av 2003 års kvalitetsredovisning. Flertalet av dem kvarstår som utvecklingsområden i verksamhetsplanen för år 2005. Det gäller framförallt samverkan och rutiner för övergången mellan förskola och skola, värdegrundsarbetet, bedömning och betygsättning, utveckling av matematikundervisningen och pedagogisk dokumentation.

Nämnden föreslås även överlämna kvalitetsredovisningen för Vantör, enligt bilaga 19, till utbildningsnämnden, i enlighet med denna nämnds ansvar för den övergripande uppföljningen.

Extra medel för sommarkoloniverksamhet

Stadsdelsnämnden har under året tilldelats 0,3 mnkr från centrala medel för sommarkoloniverksamhet. Baserat på den genomsnittliga kostnaden per plats och barn för år 2004, har 71 barn (av totalt 422) kunnat placeras tack vare de extra tilldelade medlen.

Ökad livskvalitet för äldre

Utveckling av anhörigstödet

Stödet till de anhöriga har lämnats i det dagliga arbetet där personalen har varit lyhörda både för brukarens och för de anhörigas synpunkter samt genom att ha lämnat råd och stöd till de anhöriga. Synpunkter från de anhöriga har inhämtats också under de anhörigträffar som genomförs på äldreboendena och inom dagverksamheten Solgården. Högdalens Äldreboende och Mårtensgården har under året försökt att införa anhörigråd, men intresset från de anhöriga har varit svagt.

Anhöriga kan beviljas avlastning genom växelvård eller tillfällig avlastning, vilka finns på Rågsveds äldrecentrum och på Högdalens äldreboende, samt genom Solgårdens dagverksamhet. Vidare har Högdalens äldreboende erbjudit de anhöriga en kurs om demens, vilken har stärkt deltagarnas förståelse för demenssjukdomar.

Under sommaren och hösten har äldreomsorgen förberett ett projekt inom Stadsdelsförnyelsen, som innebär inrättandet av en social mötesplats, vilken framöver ska kunna fungera som ett stöd och en kontaktpunkt för de anhöriga. Detta har skett i samverkan med ideella organisationer. Äldreomsorgen sprider sedan tidi-

gare också information om hur anhöriga m fl kan komma i kontakt med de ideella organisationerna.

Utbyggnad av heldygnsplatser

Under år 2004 har förberedelser gjorts för att förändra antalet heldygnsplatser. De aktuella förändringarna innebär inte någon egentlig utbyggnad totalt sett men väl en omstrukturering av platsernas inriktning. Mot bakgrund av en låg beläggning har en successiv omvandling inletts av Mårtensgårdens ålderdomshemsplatser till gruppboendeplatser. I utgångsläget hade boendet 18 ålderdomshemsplatser och 27 gruppboendeplatser. I nuläget är motsvarande siffror 12 respektive 33.

Högdalens äldreboende har förberett för en avveckling av sammanlagt 21 platser, varav 8 korttidsplatser och 13 demensplatser. Stadsdelsnämnden beslutade i november om denna avveckling. I december beslutade kommunstyrelsen om en avveckling av sammanlagt 66 platser vid Rågsveds äldrecentrum. Avvecklingarna på Högdalens äldreboende beräknas vara avslutade under inledningen av år 2005.

Förbättringar för personer med funktionshinder - handikapplan

Förvaltningens förslag till utvärdering av 2004 års handikapplan framgår av bilaga 20. Nämnden föreslås även överlämna utvärderingen i enlighet med bilagan till socialtjänstnämnden.

De mest utsatta

Insatser för hemlösa, missbrukare och psykiskt funktionshindrade

Hemlösa

Under året har uppsökande insatser gjorts på de ställen i stadsdelen där hemlösa bl a bott i tält och husvagnar. I samband med att ett antal hemlösa avhystes från Högdalstoppen under våren 2004, gjorde förvaltningen en punktinsats i samarbete med stadens uppsökarenhet samt polisen och kronofogdemyndigheten. Uppföljande besök vid de nya boplatserna i Bagarmossen och Älta har gjorts och endast ett fåtal av dessa hemlösa tillhör Vantör.

Öppen dagverksamhet för missbrukare och hemlösa

2004-04-01 öppnades dagverksamheten Bryggan Vantör, belägen i Högdalens centrum. Verksamheten, som vänder sig till missbrukare och hemlösa, drivs i samarbete med föreningen Convictus och Vantörs församling och finansieras genom medel från stadens centrala medelsreserv. Verksamheten har under året haft 20-50 gäster per dag, varav de flesta tillhör Vantör. Av de besökande saknar en tredjedel stadigvarande boende och hälften har ingen etablerad kontakt med socialtjänsten. Förvaltningen deltar regelbundet i verksamheten för att underlätta gästernas kontakt med socialtjänsten, om behov av stöd och insatser finns.

Samarbetet med landstingets psykiatri samt beroendevården

Under året har de regelbundna samverkansmötena kring målgruppen missbrukare med psykiska funktionshinder fortsatt och vidareutvecklats i enlighet med det

lokalt upprättade samverkansavtalet. Förvaltningen har under 2004 haft konsultläkartimmar från Maria beroendecentrum.

Boenden

Boenden för missbrukare har varit ett prioriterat område. Kostnaderna för inackorderingsboende har under tidigare år ökat, men under 2004 minskade dessa. Dock översteg kostnaderna ändå de som budgeterats för 2004. Antalet placeringar har minskat både till faktiskt antal och med antal vård dygn/placering. Tillfälliga boenden tillskapades i slutet av året.

Samarbetet med stadsdelens hyresvärdar är bra och förvaltningen blir oftast inkopplad i ett tidigt skede när någon riskerar att förlora sin bostad på grund av obetalda hyror. Antalet verkställda avhysningar har dock ökat och även barnfamiljer har fått lämna sina bostäder. Av 237 uppsägningar under 2004 ledde 25 till avhysningar.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatri erbjuder olika typer av insatser för psykiskt funktionshindrade. Inom Vantör finns två gruppboendestäder och en sysselsättningsverksamhet, Återbruket. Asken är en öppen träfflokal som erbjuder olika former av aktiviteter utifrån besökarnas önskemål. Under hösten var det genomsnittliga antalet besökare ca 20 personer per dag. Boendestödet hjälper brukaren att få ett fungerande socialt liv och kan t ex följa brukaren till en träfflokal eller ut på stan. Boendestödet har under året påbörjat ett arbete för att få en grupp yngre personer med psykiska funktionshinder att bryta sin isolering genom att besöka Asken.

Träfflokalen Valvet, vars målgrupp är missbrukare med psykiska funktionshinder, har regelbunden kontakt med ca 60 personer. Individinriktade uppsökande insatser gentemot målgruppen har kontinuerligt genomförts inom träfflokalen. Valvet har en hög tillgänglighet och flexibilitet samt ett nära samarbete med Årsta-Vantörs områdespsykiatri.

Stöd till anhöriga till de psykiskt funktionshindrade

Socialpsykiatri strävar efter att även de anhöriga ska vara delaktiga i planeringen av omsorgen. Många brukare har dock inga anhöriga eller dålig kontakt med dessa.

Rörligt team

Nämnden beviljades medel ur centrala medelsreserven till en anställning för 2004. En socialsekreterare har arbetat uppsökande för att få kontakt med personer som riskerar att förlora sin bostad på grund av störningar. Dessa personer har ofta sporadisk eller ingen kontakt med socialtjänsten. Insatserna har varit många och av olika karaktär, såsom t ex sanering av lägenheten, hjälp till annat boende, stöd-kontakt via boendestödjare eller träfflokalen Valvet, kontakt med landstingets psykiatri, Maria beroendecentrum och frivilligorganisationer.

Arbetet har inneburit ett nära samarbete med hyresvärdarna och endast en till två personer har förlorat sitt boende. Många skulle behöva stödinsatser även på kvällar och helger. Nämnden har begärt centrala medel för utökning av verksamheten.

Medarbetarna

Nämndens sjukfrånvaroutveckling

I jämförelse med föregående år har den totala sjukfrånvaron inom förvaltningen minskat med 0,9 procentenheter till 9,1 procent. Inom grupperna förskollärare, vårdbiträden, undersköterskor och socialsekreterare har sjukfrånvaron minskat. Vantörs medarbetare inom dessa grupper har lägre sjukfrånvaro än motsvarande grupper i staden. Mest anmärkningsvärda är skillnaderna för socialsekreterare, 5,4 procent i Vantör respektive staden 9,2 procent, samt undersköterskor, 9,1 procent i Vantör respektive staden 13,3 procent.

En trolig orsak till minskningen av sjukfrånvaron är att de friskvårdsinsatser som förvaltningen bedrivit börjat få genomslagskraft samt att tidigare långtidssjukskrivna återkommit i tjänst.

Förvaltningen har bland annat bedrivit nedanstående aktiviteter för att minska sjukfrånvaron.

Inom äldreomsorgen har projektet ”Modellarbetsplatser” fortsatt under 2004. Projektets syfte är att beskriva tydliga yrkeskrav, validera medarbetarnas kunskaper och vid behov utbilda/vidareutbilda. ”Träning på arbetstid” har under året integrerats i den ordinarie verksamheten inom den samlade hemtjänsten. Som projekt har det till och med november bedrivits inom Högdalens äldreboende.

Arbetsträningsarbetsplatser drivs i samarbete med stadens personalpolitiska avdelning som syftar till att långtidssjukskrivna ska kunna återgå i arbete. Ett antal handledare har utbildats som ska ta hand om de personer som ska arbetsträna.

Förvaltningen har under året arbetat aktivt med stöd till enheterna för att medarbetare så tidigt som möjligt ska återgå i arbete efter sjukdom. Förvaltningen har erbjudit samtliga anställda subventionerade köp av träningskort på Friskis & Sveltis, medlemskap i STAR, årskort till stadens idrottshallar samt möjlighet till att delta i gratis gymnastik samt massage till subventionerade avgifter. Medarbetarna uppmuntras att ta ut en friskvårdstimme per vecka. Inom individ- och familjeomsorgen genomförs årligen en personalvårdsdag för all personal.

För att öka andelen långtidsfriska medarbetare har förvaltningen beslutat att ta fram en ny REHAB-policy med utgångspunkt från erfarenheter inom Stora Enso. Policyn är tänkt att ge konkreta verktyg till förvaltningens chefer så att de faktorer som främjar medarbetarnas "frisknärvaro" ökar. För att starta detta arbete samlades förvaltningens chefer och fackliga företrädare till en utbildning och gemensam analys under hösten 2004.

Inom Barn och ungdom har hälsocoacher utbildats inom merparten av enheterna.

En sektion inom individ- och familjeomsorgen har under hösten deltagit i ett projekt med hälsocoaching för personal, dels individuellt och dels i grupp. En diskussion om att etablera ett samarbete med en hälsopedagogutbildning för mottagande av praktikanter har påbörjats.

Hälsobokslut

Nämndens hälsobokslut framgår av bilaga 1.

Arbetet med strategisk kompetensförsörjning

Personal och kompetensförsörjning är en av de viktigaste strategiska frågorna för stadsdelsförvaltningen. Under 2004 har rekryteringsläget inom hela verksamheten förbättrats väsentligt, jämfört med tidigare prognoser. Det är trots denna positiva utveckling viktigt att bevaka personal- och kompetensförsörjningen med anledning av de stora pensionsavgångarna som förväntas framöver.

Som ett led i att säkra den framtida personal- och kompetensförsörjningen inom förskolan har staden avsatt centrala medel för att finansiera vidareutbildning av barnskötare till förskollärare, där Vantör deltar med fem barnskötare. Utbildningen påbörjades 2003 och fortsatte under 2004.

Förvaltningen har under verksamhetsåret genomfört utbildning för personal inklusive chefer inom äldre- och handikappomsorgen i bl a arbetsmiljöfrågor, arbetsrätt, förvaltningens värdegrund, stadens organisation m m.

Särskild satsning på ledarskapsutveckling har gjorts för de personer inom individ- och familjeomsorgen som har någon form av samordningsansvar. Syftet är att kunna säkra framtida chefsförsörjning.

Inom omsorgen om funktionshindrade har utbildningar påbörjats efter den kompetensinventering som genomförts. Motsvarande utbildning efter inventering har genomförts inom socialpsykiatri.

Mottagande av studerande och praktikanter

Under året har det inte funnits något avtalat samarbete med Socialhögskolan eller med Ersta-Sköndal för mottagande av socionompraktikanter. Medarbetarna inom individ- och familjeomsorgen har inte haft möjlighet att avsätta den tid det innebär att vara handledare. Hur detta ska kunna möjliggöras inom verksamheten är en viktig fråga framöver. Två studenter har dock gjort sin praktik i verksamheten under året.

Samarbetet med Lärarhögskolan har fortsatt under 2004. Vantörs förskolor och skolor utgör tillsammans med Globen och Farsta Gymnasium ett partnerområde i samarbetet med högskolan. För närvarande är 70 studeranden knutna till partnerområdet som fullt utbyggt beräknas kunna ta emot ca 120 lärarstuderanden under ett läsår. Löpande utvärderingar visar att studenterna är mycket nöjda med sin verksamhetsförlagda utbildning i Vantör.

Inom äldre- och handikappomsorgen har praktikanter från sjuksköterskeskolan, andra vårdutbildningar och socionomutbildningen med inriktning äldreomsorg tagits emot.

Insatser för att öka utbildningsgraden inom äldreomsorgen

Samtlig vårdpersonal har genomgått en utbildning i förflyttningsteknik och kroppskännedom. Elva medarbetare har påbörjat/avslutat bas- eller grundutbildning i kompetensfondens regi. Ett flertal medarbetare har deltagit i kompetensfondens seminarier och kortare kurser.

Ett arbetslag från Mårtensgården deltar i VÄXA-husets modellarbetsplatser. Samtliga medarbetare inom Högdalens äldreboende har deltagit i internutbildning om olika sjukdomstillstånd, värdegrund m m.

Arbetet med att öka medarbetarnas delaktighet och inflytande

Sedan 2003 har förvaltningens verksamheter arbetat med och diskuterat en gemensam värdegrund för förvaltningens verksamheter. Ur detta arbete växte ett förslag till centrala värden fram, vilka man enades om under 2004. Arbetet med värdegrunden ska genomsyra allt arbete i Vantör.

I den medarbetarenkät som genomförts under 2004 framkom att medarbetare inom Vantörs stadsdelförvaltning har en mycket positiv syn på sin möjlighet till delaktighet och inflytande. Ett undantag är dock att andelen medarbetare som haft utvecklingssamtal med sin chef är lägre i Vantör än i staden som helhet.

Förvaltningen har arbetat med att införa och utveckla olika flexibla arbetstidsmodeller som resulterat i olika schemalägningsmodeller. Önskescheman tillämpas inom några enheter inom äldreomsorgen.

Insatser finansierade av kompetensfonden

Nämnden har deltagit i 36 projekt inom kompetensfonden under 2004 och av dessa hade Vantör huvudansvar för 13.

Äldre- och handikappomsorgen har elva medarbetare som vidareutbildar sig via kompetensfondens bas- eller grundutbildning.

Förvaltningen har under året uppmuntrat alla medarbetare att delta i utbildningar, seminarier etc, som anordnats genom kompetensfonden.

Förvaltningen har under 2004 arbetat aktivt för att säkra framtida personal- och kompetensförsörjning genom strategiska insatser inom ramen för kompetensfonden, samt att via externa samarbetspartners ta emot studerande ifrån olika utbildningar.

Samtliga utbildningar som medarbetarna deltagit (eller deltar) i framgår av bilaga 1.

Insatser för att lösa personalöverskott

Förvaltningen har arbetat med att minska övertaligheten genom att införa anställningsstopp i de grupper där övertalighet finns, samt att systematisera övertalighetsarbetet i samarbete med staden centralt. En individuell handlingsplan görs för varje övertalig.

Övertaligheten inom förvaltningen har minskat under 2004. Vid årsskiftet 2004/05 fanns 27 övertaliga (motsvarande siffra 2003/04 är 43), varav 7 var nettoövertaliga, dvs i tjänst utan egen befattning. 17 av de övertaliga är placerade på vikariat och tre är under utbildning. Övervägande delen av de övertaliga var barnskötare. Var fjärde av de övertaliga är, eller har varit, föremål för rehabilitering. Den totala kostnaden för övertaligheten 2004 var ca 2,5 mnkr.

Övertaligheten vid årsskiftet med prognos för 2005 framgår av bilaga 1.

BYGGA BOSTÄDER OCH UTVECKLA STOCKHOLM

Måluppfyllelse

Förvaltningen bedömer att åtagandena i stort sett uppfyllts. Dock skedde endast en start för att bygga upp ett nätverk av arbetsgivare med rekryteringsbehov och arbetet fortsätter under 2005.

Ett hållbart trafiksystem

Målet om ökad säkerhet för stadens cyklister

I syfte att göra cykling attraktivt och säkert har sandsopning på cykelbanor prioriterats under våren. Genom denna åtgärd har cykelsäsongen även kunnat förlängas något.

Arbetet med en ren och välskött stad med god framkomlighet

Förutom ordinarie fysisk verksamhet med gatu- och parkskötsel, gjordes utökade insatser för trivsel och trygghet som ett projekt inom Stadsdelsförnyelsen, med bl a förebyggande arbete kring klotter och nedskräpning. Detta fortsätter under 2005.

Arbetet med att uppnå målen för miljöbilar

Förvaltningen har undersökt möjligheten att för hemtjänstens verksamhet ersätta bensindrivna bilar med miljöfordon. Någon ergonomiskt godtagbar modell har dock hittills ej kunnat hittas på marknaden. Andelen miljöbilar (3 av totalt 13), har varit konstant under året. Ingen statistik beträffande miljöbränsle har förts.

GÖRA STOCKHOLM TILL EN EKOLOGISKT HÅLLBAR STORSTAD

Måluppfyllelse för arbetet med Agenda 21 och för nämndens interna miljöarbete

Nämndens åtaganden bedöms i stort sett ha kunnat uppnås under 2004. Dock kan arbetet med åtagandet om att öka engagemanget hos Vantörs medborgare för en ekologiskt hållbar stadsdel utvecklas.

Agenda 21-arbetet har fokuserats på ett pedagogiskt arbete riktat till barn inom förskola och skola. Målet har varit att ge barnen goda kunskaper om bl a källsortering och komposter. En grupp aktiva medborgare, den s k Kräpplagruppen, erhöll under 2004 medel från storstadssatsningens utvecklingsfond för arbete inom Rågsveds friområde.

Det ovan nämnda projektet inom Stadsdelsförnyelsen (under rubriken "Ren och välskött stad") som startade under året, har också som mål att öka medborgarnas engagemang för sin stadsdel, ur bl a den ekologiska aspekten av Agenda 21.

Nämndens interna miljöarbete inriktades i första hand på arbete inom de olika verksamheterna under ledning av de lokala miljöombuden. Miljöhänsyn har tagits i största möjliga mån. Arbetet med fastighetsnära sortering kan förbättras och samarbetet med övriga berörda, såsom t ex fastighetsägare, kan intensifieras.

Nämnden ansökte om och beviljades medel ur miljömiljarden för ett samverkansprojekt omkring rening av halkbekämpningssand. En samordnare av förvaltningens interna miljöarbete utsågs vid årets slut.

BRYTA SEGREGATIONEN OCH FÖRDJUPA DEMOKRATIN

Måluppfyllelse

Nämndens beslutade åtaganden för målområdet bedöms ha kunnat uppnås. Detta gäller även åtagandena avseende arbete och sysselsättning respektive ekonomiskt bistånd, trots att bidragsberoendet inte kunde minskas under 2004. Åtagandena omfattade metodutveckling och stöd till den enskilde, och ett intensivt metodutvecklingsarbete har bedrivits genom ett flertal projekt, vilka kunnat bidra till en verksamhetsutveckling.

Jämställdhets- och mångfaldsarbetet fortskred, men inte i den omfattning som planerades, varför arbetet intensifieras arbetet under 2005.

Ökad integration

Åtgärder för att motverka segregation och bidra till ökad integration

Förvaltningen har arbetat för att öka integrationen inom verksamheterna utifrån jämställdhets- och mångfaldsplanen. Mångfaldsperspektivet beaktas bland annat vid nyrekrytering och flera av enheterna är mångkulturella. Det är också aktuellt i det dagliga arbetet och förvaltningen strävar, där det är möjligt, efter att både brukare och medarbetare ska kunna ha möjlighet att t ex utöva sin religion.

Även projekten inom Stadsdelsförnyelsen förväntas bidra till att öka integrationen, bland annat genom att projekten ska utgå från medborgarnas engagemang för sitt område. Flera projekt kan också sägas vara inriktade på att öka integrationen. Ett exempel är den kulturfestival som beslutats under 2004 och som kommer att genomföras under 2005. Ett annat beslutat projekt är inriktat på att öka förutsättningarna för integration inom den afrikanska gruppen i Vantör.

Som ett led i integrationsarbetet arrangerade förvaltningen tillsammans med förtroenderådet inom äldreomsorgen i Rågsved-Hagsätra och olika etniska föreningar en bussutflykt för äldre.

Barnfamiljer som nyligen kommit till Sverige har särskilt uppmärksamats. Gruppverksamhet med syfte att ge information om det svenska samhället samt vägledning och stöd har erbjudits. Projektet har under 2004 finansierats med medel från kompetensfonden och verksamheten kommer fortsättningsvis att bedrivas inom förvaltningens familjeteam.

En samhällsinformatör har varit anställd för att ge information och råd till invandrade familjer. Anställningen har finansierats med medel från storstads-satsningen.

Under hösten påbörjades planeringsarbetet för att överta flyktingmottagandet från integrationsnämnden från och med 2005-01-01.

Åtgärder för en ökad förvärvsfrekvens bland långtidsarbetslösa

Ett av de mest primära målen för att uppnå en ökad integration bland medborgarna är att dessa har arbete och därigenom på ett naturligt sätt kommer in i samhället. Inom förvaltningen pågår ett intensivt metodutvecklingsarbete för att erbjuda arbetsmarknadsinriktade insatser. Sammanfattningsvis har Vantör i arbetet med arbetslösa utgått ifrån den enskilde individen och utifrån dennes behov och förutsättningar försökt finna lämpliga och på sikt hållbara lösningar. I några projekt arbetar man med matchning mot arbetsgivare och samarbetar med olika företag kring skräddarsydda utbildningar.

Förvaltningen har ett utvecklat samarbete med arbetsförmedling, försäkringskassa och landstingets psykiatri samt primärvården kring personer som står långt från arbetsmarknaden. Bl a inom samverkansprojektet PRISMA. De olika myndigheternas uppdrag och mål ser olika ut och leder till olika bedömningar. En person som av en myndighet bedöms ha arbetsförmåga bedöms av en annan att inte stå till arbetsmarknadens förfogande. En läkare har anlåtats som konsult för att vara behjälplig med bedömningar.

Minskat behov av ekonomiskt bistånd

Under 2004 ansökte i genomsnitt 1 150 hushåll om ekonomiskt bistånd varje månad. En uppgång av antalet hushåll skedde under sommaren och under hösten har antalet ökat ytterligare. Vantörs utveckling följer stadens. De största bidragsgrupperna är arbetslösa, SFI-studerande och hushåll som uppbär försörjningsstöd utifrån sociala/medicinska skäl. Antalet 0-placerade (personer som inte får sjukpenning) som ansöker om ekonomiskt bistånd har ökat kraftigt, samtidigt som många ansökningar om sjukersättning avslås av försäkringskassan.

Kostnaderna för försörjningsstöd ökade med 6,4 mnkr jämfört med 2003. Av befolkningen uppbär 11,3 procent bidrag. Antalet bidragsmånader ökade, men inte lika mycket som i staden totalt. Medelbidraget var 7 583 kr 2004, vilket är en ökning med 180 kr jämfört med 2003. Antalet barn i aktuella hushåll har ökat och bidragshushållen i Vantör består oftare av familjer med ett stort antal barn, jämfört med andra stadsdelar. Vantör har även, liksom andra invandrartäta stadsdelar, höga kostnader för ekonomiskt bistånd till tandvård. Det är tandvård som är akut eller bedömts som nödvändig av förtroendetandläkare.

En översyn har under året gjorts av arbetet med ekonomiskt bistånd. Ett konsultföretag genomförde en likartad studie i stadsdelsförvaltningarna Vantör, Farsta och Skarpnäck. Inget anmärkningsvärt framkom men vissa utvecklingsområden konstaterades. En förändring av organisationen har genomförts under hösten för att stärka styrning och samarbete och för att göra organisationen mer flexibel.

Arbetet med att medverka till att människor får arbete och egen försörjning

Trots konjunkturuppgången ökade inte antalet arbetstillfällen under hösten. Detta drabbar särskilt de personer som har bristande språkkunskaper, de som inte kan uppvisa någon dokumenterad arbetslivserfarenhet i Sverige, och de som överhuvudtaget inte kommit in på arbetsmarknaden, såsom t ex ungdomar.

Nämnden har under flera år bedrivit olika arbetsmarknadsinriktade projekt inom storstadssatsningen och utvecklat arbetsmetoden mobiliseringen. Insatserna, som gett bra resultat, har vidareutvecklats och nämnden har fått medel från kompetensfonden för att vidareutveckla projekten under 2005.

Nämnden beviljades för 2004 8,3 mnkr till arbetsmarknadsprojekten Mobil-Hälsa, Nya mottagningen, Intensiv Mobiliseringen, Praktksamordnare för SFI-studerande, Syo-konsult, Introduktion av invandrade barnfamiljer och utbildnings-satsningar. Projekten är en vidareutveckling av metoden och projektet Mobiliseringen som finansierades av storstadsmedel.

I juni 2004 beviljades nämnden 1,7 mnkr till projektet Arbetsforum Sydost, där Vantörs stadsdelsförvaltning är huvudman för projektet. Arbetsforum Sydost startade sin verksamhet i september 2004 och är en arbetssökarverksamhet där förvaltningen samverkar med stadsdelarna Enskede-Årsta, Skarpnäck och Farsta. Verksamheten bygger på daglig närvaro med utgångspunkt från den enskildes behov. Projektet finansieras delvis genom medel från kompetensfonden och delvis med egen finansiering från de ingående stadsdelarna. Förvaltningen deltar också i

projektet Kompetens Syd tillsammans med ett antal andra stadsdelar. Projektet finansieras via kompetensfonden.

Genom Stadsdelsförnyelsen har medel erhållits till filmprojektet Skapa Resultat, som riktar sig till arbetslösa unga under 25 år. Stadsdelsförnyelsen finansierar också ett projekt som riktar sig till ungdomar 16-18 år som slutat, eller riskerar att sluta, gymnasiet i förtid. Förvaltningen har deltagit i nära samverkan med ett antal projekt, såsom Equalprojeket, Iftin, Resursutbyte samt Stockholm matchning.

Medborgarnas delaktighet

Utveckling av medborgarnas möjligheter till insyn och deltagande

Det utvecklande demokratiarbetet har bedrivits med utgångspunkt i stadsdelsnämndens demokratiplan för åren 2003 till 2006 och har delvis skett genom projekt inom Stadsdelsförnyelsen. Under året har medborgarförslag införts, en informationsfolder om nämnden har förberetts och ett webbverktyg, Insyn, har införskaffats. Det senare ska göra det möjligt för medborgarna att ta del av nämndärendena via webben. Nämnden har även prövat att informera om verksamhetsplanen utifrån olika teman och inför EU-parlamentsvalet genomfördes flera olika informationsinsatser.

För att undersöka ungdomarnas intresse av, och deras syn på, inflytande har en omfattande enkät genomförts. Sedan tidigare arbetar förvaltningen med att sprida information om verksamheten via webbplatsen och medborgarkontoret samt i den återkommande kontakten med brukarna.

Utveckling av det lokala kultur- och föreningslivet

Förvaltningens samverkansformer med föreningslivet har vidareutvecklats under året inom de olika verksamheterna. Inom Barn och ungdom startade ett samarbete mellan skolorna, idrottsförvaltningen och idrottsföreningarna inom ramen för det s k Handslaget, en statlig satsning för att främja samverkan mellan idrottsföreningar och skola. Syftet är att öka elevernas tillgång till och skapa intresse för olika idrottsaktiviteter.

Vantör BRÅ har samverkat med företagar-, bostads- och villaföreningar för att öka tryggheten i stadsdelen.

Inför EU-valet samverkade förvaltningen bl a med olika etniska föreningar i området och förvaltningen hjälpte även till att starta en ny etnisk förening.

Genom olika bidrag har stadsdelsnämnden främjat föreningsverksamheten. De största bidragen erhöll föreningen Ung utan Pung/Svea Sträng vars amatörteaterverksamhet riktar sig till barn och ungdomar. Merparten av dessa ungdomar bor i Vantör och verksamheten fyller en viktig social funktion genom att den även stöttar ungdomar i riskzonen praktiskt och socialt.

Ideella organisationer har fått bidrag för uppsökande verksamhet riktad till äldre. I samverkan med PRO och SPF har förvaltningen drivit två sociala caféverksamheter för äldre. Under hösten beslutade stadsdelsnämnden att bygga upp en "Social mötes-

plats för äldre” genom ett tvåårigt projekt som bekostas av Stadsdelsförnyelsen. Projektet riktar sig till alla äldre i Vantör och startar i januari 2005.

En målsättning år 2004 var att undersöka hur man kan utveckla formerna för informationsutbyte mellan föreningar i Vantör. Under hösten arrangerade förvaltningen därför tillsammans med föreningslivet en konferens där man diskuterade formerna för information och samverkan mellan Vantörs föreningar.

Förvaltningen påbörjade under året arbetet med att ta fram ett register över alla föreningar i Vantör. Registret ska kunna utgöra en service för föreningarna själva, medborgare och andra intressenter.

Konsumentvägledning

Arbetet med att utveckla den lokala konsumentvägledningen

Under 2004 har konsumentupplysningen i Vantör utförts av samhällsväglare på medborgarkontoret. Konsumentupplysningen har i huvudsak bestått av rådgivning. Ärendantalet under 2004 uppgick till 711 ärenden.

I den brukarundersökning som genomfördes under oktober månad framgick att de som nyttjat Vantörs konsumentvägledning var mycket nöjda med denna. I ett nöjd-kund index fick verksamheten betyget 4,68 på en femgradig skala.

Stadsdelsförnyelsen

Stadsdelsnämnden

Stadsdelsnämnden har fattat beslut om att prioritera sex områden för arbetet med att uppnå visionen för Vantör, och inlett totalt arton projekt inom dessa målområden fördelat enligt följande (antal projekt inom parentes): demokrati och delaktighet (3), trivsel och trygghet (6), miljö och Agenda 21 (1), lokal utveckling och samverkan, arbetsmarknad och näringsliv (3) samt föreningsliv och kultur (4). Merparten av projekten planeras pågå fram till 2006-12-31 men tre av projekten är genomförda och avslutade enligt planerna.

Med anledning av att tjänsten som samordnare för Stadsdelsförnyelsen var vakant under ca fyra månader, samt att ett antal projekt blivit försenade på grund av rekryteringsproblem, lyckades inte förvaltningen uppnå samtliga projektmål enligt tidsplanerna. Under året har förvaltningen genomfört en medborgarundersökning då tusen personer fick möjlighet att lämna förslag och synpunkter på förbättringsområden inom Vantör. Stadsdelsförvaltningen har även inlett ett utvecklingsarbete kring Högdalstopparna i samarbete med Farsta stadsdelsförvaltning och gatu- och fastighetskontoret.

Kostnaderna för ovanstående projekt, inklusive samordningen för Stadsdelsförnyelsen, uppgick till totalt 5,1 mnkr under 2004. Kostnaderna för Stadsdelsförnyelsen under 2005 beräknas bli ca 23 mnkr.

Bolagen och facknämnderna

Svenska Bostäder har byggt om en lokal till en lägenhet på Åmmebergsgatan 7, renoverat balkonger och fasader på Gillerbacken 3-9 samt genomfört upprustningar av tvättstugor och den yttre miljön i delar av Hagsätra. Dessa projekt har genomförts till en kostnad av totalt ca 5,7 mnkr.

Familjebostäder har genomfört upprustningar av den yttre miljön samt förbättrat ytterbelysningen i delar av Bandhagen och Högdalen. I anslutning till Bandängen har Familjebostäder avverkat träd och röjt i grönområdet i samarbete med stadsdelsförvaltningen. I Snösätra har Familjebostäder installerat elektroniska inpasseringssystem och i delar av Rågsved har den yttre miljön rustats upp, samt kompletterats med nya lekredskap och förbättrad belysning. Dessa projekt har genomförts till en kostnad av totalt ca 7 mnkr.

Stockholms hem har installerat elektroniska boknings- och låssystem i ett antal tvättstugor i Rågsved till en total kostnad om ca 80 tkr.

Kulturförvaltningen bidrog med 150 tkr till etableringen av Studio 124 i Rågsved. Övriga fackförvaltningar och bolag har inte genomfört några särskilda satsningar inom Stadsdelsförnyelsen i Vantör.

TA ANSVAR FÖR EKONOMIN

Måluppfyllelse

Stadsdelsnämndens mål om budget i balans år 2004 har inte uppnåtts. Nämnden redovisar ett underskott om 31,2 mnkr före och 31,5 mnkr efter resultatdispositioner.

Utfall jämfört med budget

I tabellen på nästa sida redovisas nämndens budget enligt verksamhetsplanen för 2004 inklusive tilläggsbudget under året. Totalt har nämnden beviljats 17,5 mnkr i tilläggsbudget, fördelat på 16,9 mnkr för nämndens verksamhet samt 0,6 mnkr för försörjningsstöd/arbetsmarknadsåtgärder.

Specifikation av budgetjusteringar framgår av bilaga 1.

Budget 2004

i mnkr	VP 2004 Netto	Av KS beslutade budget- justering.	JVP 2004	Bokslut 2004	Budget avvikelse	Bokslut 2003
Anslag 1 (Nämndens verksamhet)						
<i>Nämndens verksamhet</i>						
Kostnader (-)	-914	-137,2	-1 051,2	-1 074,0	-22,8	-1 024,1
Intäkter	19,5	120,3	139,8	142,8	3,0	130,5
Nettoresultat före resultatfond	-894,5	-16,9	-911,4	-931,2	-19,8	-893,6
Anslag 2						
<i>Försörjningsstöd, arbetsmarknadsåtg.</i>						
Kostnader (-)	-113,8	-1,4	-115,2	-127,0	-11,8	-121,3
Intäkter	4,4	0,8	5,2	5,6	0,4	6,0
Nettoresultat före resultatfond	-109,4	-0,6	-110,0	-121,4	-11,4	-115,3
Nettoresultat totalt före resultatöverföringen	-1 003,9	-17,5	-1 021,4	-1 052,6	-31,2	-1 008,9
Resultatfond från 2003				7,1	7,1	-5,2
Resultatöverföring till 2005				-7,4	-7,4	-7,1
Nettoresultat totalt efter resultatöverföringen	-1 003,9	-17,5	-1 021,4	-1 052,9	-31,5	-1 021,2

Nämndens verksamhet (anslag 1) redovisar ett underskott före resultatdispositioner om 19,8 mnkr, vilket motsvarar 2,2 procent av nettobudgeten. Efter återföring av resultatenheternas nettoöverskott om 7,1 mnkr från 2003, samt överföring av årets sammantagna nettoöverskott om 7,4 mnkr, redovisar nämnden ett underskott om 20,1 mnkr.

Stora avvikelser mot budget redovisar äldre- och handikappomsorgen med ett underskott om 21,5 mnkr samt individ- och familjeomsorgen med ett underskott om 5,9 mnkr.

Försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder (anslag 2) redovisar ett underskott om 11,4 mnkr.

Ekonomiskt utfall per verksamhetsområde

i mnkr	VP 2004 Netto	Av KS beslutade budget- justeringar	JVP 2004 Netto	Bokslut 2004	Budget avvikelse
Anslag 1 (Nämndens verksamhet)					
Nämnd- och förvaltningsadministration	-42,3	0,0	-42,3	-35,3	7,0
Individ- och familjeomsorg	-73,1	-2,1	-75,2	-81,1	-5,9
Socialpsykiatri	-30,0	0,0	-30,0	-29,3	0,7
Fysisk verksamhet	-11,5	0,0	-11,5	-12,4	-0,9
Förskoleverksamhet	-104,0	-8,2	-112,2	-110,0	2,2
Skolbarnsomsorg	-39,5	2,7	-36,8	-33,4	3,4
Utbildning	-223,3	4,3	-219,0	-219,5	-0,5
Barn med särskilda behov	-36,0	-0,3	-36,3	-40,6	-4,3
Äldreomsorg	-269,0	-1,3	-270,3	-287,8	-17,5
Omsorg om funktionshindrade	-56,2	-12,0	-68,2	-72,2	-4,0
Fritid och kultur	-9,6	0,0	-9,6	-9,6	0,0
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt anslag 1 före bokslutsdisp.	-894,5	-16,9	-911,4	-931,2	-19,8
Anslag 2					
Arbetsmarknadsåtgärder	-2,2	-0,6	-2,8	-2,3	0,5
Försörjningsstöd/socialbidrag	-91,3	-0,9	-92,2	-103,3	-11,1
Handläggning	-15,9	0,9	-15,0	-15,8	-0,8
Totalt anslag 2	-109,4	-0,6	-110,0	-121,4	-11,4
Totalt för nämnden före resultatöverföringen	-1 003,9	-17,5	-1 021,4	-1 052,6	-31,2
Resultatfond från 2003				7,1	7,1
Resultatöverföring till 2005				-7,4	-7,4
Totalt efter resultatöverföringen	-1 003,9	-17,5	-1 021,4	-1 052,9	-31,5

Nämnd- och förvaltningsadministration

Nämnd- och förvaltningsadministration redovisar ett överskott om 7,0 mnkr, varav 2,8 mnkr avser minskade kostnader för ett antal befattningar som har varit vakanta under delar av året samt en restriktiv hållning vad beträffar inköp. Ytterligare 4,2 mnkr var avsatta för att täcka överfört underskott i samband med avveckling av resultatenheter inom äldreomsorgen i enlighet med nämndens beslut i verksamhetsberättelse 2003.

Fysisk verksamhet

Fysisk verksamhet redovisar ett underskott om 0,9 mnkr, vilket beror på ökade kostnader för vinterväghållning. Flera kraftiga snöfall i slutet av 2004 krävde extra insatser utöver avtalet.

Individ- och familjeomsorg

Anslag 1 redovisar ett underskott om 5,9 mnkr, varav 5,5 mnkr avser barn- och ungdomsvård och 0,4 mnkr avser missbruksvård. Underskottet avseende barn och ungdomar är placeringar av ungdomar på §12-hem och jourhem. Kostnaden för §12-placeringar har ökat från 1,4 mnkr 2003 till 3,9 mnkr 2004. Underskottet balanseras delvis av överskott på personal och övriga kostnader. Underskottet avseende missbruksvården är kostnader för externt köpt stödboende på inackorderingshem.

Under årets sista kvartal har dock antalet vårddygn minskat med i genomsnitt 150 per månad, vilket får ses som en effekt av det prioriterade arbetet med att hitta alternativa boendeformer.

Anslag 2 redovisar ett underskott om 11,4 mnkr, varav 11,1 mnkr avser försörjningsstödet. Antalet bidragshushåll ökade under andra halvåret 2004. En stor del av denna ökning är individer som står utanför socialförsäkringssystemet. Ökningen blev markant efter sommaren 2004. Antalet arbetslösa ökade också något.

Förskoleverksamhet

Förskoleverksamheten, inklusive barn i behov av särskilt stöd, redovisar ett överskott om 2,8 mnkr före och 4,3 mnkr efter resultatdispositioner. Överskottet är fördelat med 3,8 mnkr för beställaren och 0,5 mnkr för resultatenheterna.

Överskottet hos beställaren har uppkommit genom att medel för underhåll och utbyggnad av förskolelokaler inte tagits i anspråk.

Överskottet på utförarsidan beror på att en av förskolans resultatenheter har ett överskott som överstiger 5 procent av bruttobudgeten. Det överskjutande överskottet kommer i enlighet med de ekonomiska reglerna för resultatöverföring inte föras över till nästa år, utan påverkar nämndens resultat för 2004.

Även resultatenheten för resursenheten har ett överskott som inte uppstått genom eget handlande och även detta överskott kommer att påverka nämndens resultat för 2004.

Resultatenheterna inom förskolan för över 2,0 mnkr till nästa år, vilket under 2005 kommer att användas till att minska barngruppernas storlek.

Grundskoleverksamhet inklusive skolbarnsomsorg

Verksamheten för grundskola och skolbarnsomsorg, inklusive barn i behov av särskilt stöd, redovisar ett underskott om 2,0 mnkr före resultatdispositioner. Efter resultatdispositioner redovisas ett överskott om 0,9 mnkr. Överskottet har uppkommit med anledning av nämndens beslut om anställnings- och inköpsstopp.

Grundskolans resultatenheter för med sig ett överskott om 3,4 mnkr till 2005. Överskottet kommer under 2005 att användas till att vidta åtgärder för att nå en högre måluppfyllelse.

Fritiden

Fritiden har före resultatdispositioner ett nollresultat. Efter ianspråktagande av resultatfond från 2003 redovisar fritiden ett överskott om 0,1 mnkr, vilket förs över till 2005 i enlighet med de ekonomiska reglerna för resultatöverföring.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen redovisar ett underskott om 17,5 mnkr före och 22,1 mnkr efter resultatdispositioner. Underskottet är fördelat med 17,0 mnkr för beställarsidan och 5,1 mnkr för utförarsidan efter resultatdispositioner.

Äldreomsorgens *beställarsida* redovisar ett underskott om 17,0 mnkr. Underskottet hänför sig till fler placeringar än budgeterat inom ålderdomshem och gruppboende, vilket motsvarar ett underskott om 12,8 mnkr. I underskottet efter resultatdispositioner ingår ett överfört underskott från 2003 för avdefinierade resultatenheter med 4,2 mnkr. Medel för detta var avsatta under nämnd- och förvaltningsadministration.

Äldreomsorgens *utförare* redovisar ett nettounderskott om 4,7 mnkr före och 5,1 mnkr efter resultatdispositioner, vilket fördelar sig enligt nedanstående.

Högdalens äldreboende redovisar ett underskott om 3,0 mnkr. Större delen av underskottet består av ökade kostnader inför en avveckling och omstrukturering av vissa platser, vilket motsvarar 1,9 mnkr. Det har det bl a varit högre kostnader än budgeterat för vikarietäckning och för overtid.

Rågsveds äldrecentrum redovisar ett underskott om 1,0 mnkr totalt efter att nämnden i samband med tertialrapport 2 beviljades 1,3 mnkr av ansökta 2,3 mnkr för tomgångshyror. Underskottet beror på outhyrda lägenheter. Öppen hemtjänst redovisar ett underskott motsvarande 0,5 mnkr, vilket förklaras av att kostnaderna för vikarietäckning varit högre än budgeterat.

Mårtensgården redovisar ett underskott om 0,6 mnkr. En del av detta underskott (0,4 mnkr) består av hyreskostnader för komplementytor, såsom förråd för de boende, som inte har lagts in i hyran. Förvaltningen har kontakter med fastighetsägaren angående detta, men frågan är ännu inte löst.

Inom äldreomsorgen finns en intraprenad, Vantörs måltidsservice. Denna redovisar ett överskott om 0,4 mnkr före ianspråktagande av resultatfond från 2003. Efter disposition av resultatfond från 2003 redovisar måltidsservice ett överskott om 0,7 mnkr. I enlighet med de ekonomiska reglerna för resultatöverföring får enheten föra över 0,7 mnkr till 2005.

Handikappomsorg

Handikappomsorgen redovisar ett underskott om 4,0 mnkr före och 3,7 mnkr efter resultatdispositioner. Det består av ett underskott om 5,4 mnkr för beställarsidan samt ett överskott om 1,7 mnkr för utförarsidan, efter resultatdispositioner.

Underskottet på *beställarsidan* förklaras av ökade kostnader för resor till och från daglig verksamhet, fler sjukhemsplaceringar än budgeterat, ökade kostnader för LASS samt ökade kostnader för avlösare och ledsagarservice. Vidare räknades inte ersättningen till stadsdelarna för beslutade prestationer upp inför år 2004, vilket medförde ett underskott för beställarsidan om cirka 2,1 mnkr, beräknat utifrån årets prishöjningar.

Överskottet för *utförare* inom handikappomsorgen förklaras av låg sjukfrånvaro, vakanta tjänster samt högre beläggning än prognostiserat på Örby korttidshem.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatrien redovisar ett överskott om 0,7 mnkr före och 0,3 mnkr efter resultatdispositioner. Överskottet är fördelat med 0,3 mnkr för beställarsidan samt en nollavvikelse för utförarsidan efter resultatdispositioner.

Utfall jämfört med prognoser under året

i mnkr	TR 1	TR 2	Boksluts avvikelse 2004
Anslag 1			
Nämnd- och förvaltningsadministration	7,9	7,1	7,0
Individ- och familjeomsorg	0,0	-3,9	-5,9
Socialpsykiatri	-0,5	0,5	0,7
Fysisk verksamhet	0,0	0,0	-0,9
Förskoleverksamhet	-0,1	-1,2	2,2
Skolbarnomsorg	0,0	0,0	3,4
Utbildning	-0,3	2,2	-0,5
Barn med särskilda behov	-5,0	-5,0	-4,3
Äldreomsorg	-4,8	-16,7	-17,5
Omsorg om funktionshindrade	-1,9	-4,4	-4,0
Fritid och kultur	0,3	0,1	0,0
Övrig verksamhet	-0,1	-0,3	0,0
Totalt anslag 1 före bokslutsdisp.	-4,5	-21,6	-19,8
Anslag 2			
Arbetsmarknadsåtgärder	0,0	0,1	0,5
Försörjningsstöd/socialbidrag	-4,9	-7,8	-11,1
Handläggning	-0,2	-0,1	-0,8
Totalt anslag 2	-5,1	-7,8	-11,4
Totalt för nämnden före resultatöverföringen	-9,6	-29,4	-31,2
Resultatfond från 2003	7,1	7,1	7,1
Resultatöverföring till 2005	-2,6	-3,9	-7,4
Totalt efter resultatöverföringen	-5,1	-26,2	-31,5

Under verksamhetsåret har förvaltningen varje månad (utom för januari och juni) redovisat ekonomiska uppföljningar inklusive årsprognoser, se bilaga 17.

Anslag 1

I tertialrapport 1 prognostiserade stadsdelsnämnden ett nollresultat efter budgethållningsåtgärder (22,1 mnkr) och resultatdispositioner (4,5 mnkr).

Skillnaden mellan prognoserna i tertialrapport 1 respektive 2 beror dels på ökade kostnader om 6,7 mnkr under perioden, dels på uteblivna effekter av beslutade åtgärder om 10,4 mnkr.

I tertialrapport 2 prognostiserade stadsdelsnämnden ett nettounderskott om 18,4 mnkr efter budgethållningsåtgärder (2,5 mnkr) och resultatdispositioner (3,2 mnkr). Bokslutet redovisar ett underskott om 20,1 mnkr.

Skillnaden mellan tertialrapport 2 och bokslut avser främst verksamheter för barn och ungdom, där nämndens beslut om anställnings- och inköpsstopp fått större effekt än beräknat. Resultatenheterna inom barn och ungdom har inte heller

behövt ta i anspråk lika stor del av överskottet från 2003 som de prognostiserat i tertialrapport 2. Totalt stämmer tertialrapport 2 väl överens med bokslutet.

Anslag 2

Det kan konstateras att underskottet har ökat mellan varje tertialrapport och bokslutet.

Konjunkturläget har varit svårbedömt vilket också gjort det svårt att göra prognoser. Före sommaren var bedömningen att antalet arbetstillfällen skulle kunna öka under hösten 2004. Antalet arbetslösa bidragstagare har istället ökat.

Faktisk kostnads- och intäktsutveckling

Tabellen nedan visar en jämförelse mellan år 2003 och 2004.

	Bokslut 2003	Bokslut 2004	Differens	Differens i %
Kostnader (mnkr)				
Personalkostnader	577,7	612,4	34,7	6,0%
Lokalkostnader	125,3	123,6	-1,7	-1,4%
Köp av verksamhet	268,8	281,2	12,4	4,6%
Övrigt	74,7	78,5	3,8	5,1%
Försörjningsstöd	98,7	105,3	6,6	6,7%
Summa	1 145,2	1 201,0	55,8	4,9%
Intäkter (mnkr)				
Avgifter	16,5	21,4	4,9	29,7%
Övrigt	119,8	127,0	7,2	6,0%
Summa	136,3	148,4	12,1	8,9%
Netto (mnkr)	1 008,9	1 052,6	43,7	4,3%

Ökningen av personalkostnaderna med 34,7 mnkr består av 13,0 mnkr för lönekostnader i samband med årets lönerevision. Övriga kostnadsökningar avseende personal består av:

? Inhyrd personal som ersatts med fast anställd personal	4,0 mnkr
? Helårseffekt av nyöppnade verksamheter	5,0 mnkr
? Ökning av personalkostnader i samband med kompetensfonden och Stadsdelsförnyelsen	7,5 mnkr
? Avgångsersättningar	2,3 mnkr
? Övriga personalkostnadsökningar inom förskola	1,6 mnkr

Ökningen inom övriga kostnadsposter följer kostnadsutvecklingen i stort.

Intäktsökningen hänför sig till en omslutningsförändring inom kompetensfonden och Stadsdelsförnyelsen.

Jämförelse mellan bokslut 2003 och 2004

i mnkr	Bokslut 2003	Bokslut 2004	Differens	Differens i %
Anslag 1				
Nämnd- och förvaltningsadministration	-34,1	-35,3	1,2	3,5%
Individ- och familjeomsorg	-77,4	-81,1	3,7	4,8%
Socialpsykiatri	-28,6	-29,3	0,7	2,4%
Fysisk verksamhet	-9,6	-12,4	2,8	29,2%
Förskoleverksamhet	-98,1	-110,0	11,9	12,2%
Skolbarnomsorg	-31,0	-33,4	2,4	7,7%
Utbildning	-208,4	-219,5	11,1	5,3%
Barn med särskilda behov	-41,4	-40,6	-0,8	-1,9%
Äldreomsorg	-286,8	-287,8	1,0	0,3%
Omsorg om funktionshindrade	-69,1	-72,2	3,1	4,5%
Fritid och kultur	-8,9	-9,6	0,7	7,9%
Övrig verksamhet	-0,2	0,0	-0,2	-100,0%
Totalt anslag 1 före bokslutsdisp.	-893,6	-931,2	37,6	4,2%
Anslag 2				
Arbetsmarknadsåtgärder	-3,0	-2,3	-0,7	-23,3%
Försörjningsstöd/socialbidrag	-96,9	-103,3	6,4	6,6%
Handläggning	-15,4	-15,8	0,4	2,6%
Totalt anslag 2	-115,3	-121,4	6,1	5,3%
Totalt för nämnden före resultatöverföringen	-1 008,9	-1 052,6	43,7	4,3%
Resultatfond från föregående år	-5,2	7,1		
Resultatöverföring till kommande år	-7,1	-7,4		
Totalt efter resultatöverföringen	-1 021,2	-1 052,9		

Individ- och familjeomsorg

Inom anslag 1 har kostnaderna ökat med 3,7 mnkr mellan år 2003 och 2004. Vårdkostnaderna har ökat med 1,8 mnkr, personalkostnader med 1,5 mnkr och övriga med 0,4 mnkr.

Inom anslag 2 har kostnaderna ökat med 6,1 mnkr mellan år 2003 och 2004, vilket beror på ökade kostnader för försörjningsstöd.

Verksamheter för barn och ungdom

Barn- och ungdomsverksamheten har under 2004 haft högre kostnader än under 2003. De ökade kostnaderna har dock rymts inom budgetramen för 2004. Detta beror på att anslaget under 2004 har varit högre samt att resultatenheterna fört över ett mindre överskott till 2005 än de hade med sig in under 2004. De ökade kostnaderna under året hänförs till största delen till ökade personalkostnader. En stor del av överskottet från 2003 har använts till inventarieköp och upprustning av lokaler.

Äldre- och handikappomsorg inklusive socialpsykiatri

Trots den stora avvikelser i förhållande till budget för området äldre- och handikappomsorg, så visar kostnadsökningen inom detta område att åtgärder under året haft effekt. Kostnadsökningen för äldreomsorgen är endast 0,3 procent, vilket motsvarar en ökning av nettokostnaderna med 1,0 mnkr mellan åren. I handikappomsorgens kostnadsökning finns en ökning av prestationerna med 1,2 mnkr.

Effekter och analys av beslutade budgethållningsåtgärder

Individ- och familjeomsorg

Anslag 1

Inriktningen inför 2004 var att på olika sätt prioritera insatser i öppenvård för att minska den köpta vården, framförallt dygnet-runt-vård för ungdomar och inackorderingsboende för missbrukare. Effekterna har ännu inte kunnat märkas i minskade kostnader för barn- och ungdomsvård under 2004, utan resultatet förväntas komma under 2005. Flera projekt knutna till öppenvården har startats under hösten 2004.

Inom missbruksvården har en satsning gjorts på att hitta alternativa boenden vilket gav resultat under slutet av året.

Ytterligare åtgärder för att hålla en budget i balans har vidtagits under året. Administrationen har minskats, familjebehandlare och familjepedagoger har under året sammanförts till en enhet, dygnskostnader för placeringar på institutioner som inte ingår i ramavtal har förhandlats ner, ersättning från migrationsverket har erhållits efter överklagan och alternativa lägenhetsboenden har ordnats i stadsdelen för ungdomar och för missbrukare.

Verksamheten har dessutom förstärkts genom olika projekt som finansierades via Stadsdelsförnyelsen och kompetensfonden.

Anslag 2

Förvaltningen har fortsatt att arbeta mycket aktivt med att stödja bidragstagare att finna andra försörjningsmöjligheter. Förvaltningen har en mängd olika projekt med denna inriktning.

Förvaltningen har också under året gjort en översyn av arbetet med ekonomiskt bistånd. Ett konsultföretag genomförde en likartad studie i stadsdelsförvaltningarna Vantör, Farsta och Skarpnäck. Inget anmärkningsvärt framkom men vissa områden kan utvecklas.

En förändring av organisationen har genomförts under hösten för att stärka styrning, samarbete och för att göra organisationen mer flexibel.

Trots det redovisade underskottet bedömer förvaltningen att de åtgärder som vidtagits har gett effekt och underskottet har begränsats.

Verksamheter för barn och ungdom

På grund av prognosen för nämndens totala budget har beställaren inom barn och ungdom varit mycket restriktiv med att förbruka budgeterade medel. Effekter av detta uppnåddes och beställaren redovisar därför ett överskott.

Äldre- och handikappomsorg inklusive socialpsykiatri

För att se över beställarverksamheten har förvaltningen under år 2004 anlitat en konsult med erfarenhet av biståndsbedömning inom andra stadsdelsförvaltningar. Beställarsektionen har, inom ramen för stadens riktlinjer, tillämpat en restriktiv biståndsbedömning främst avseende boendeplaceringar. Den restriktiva bedömningen har visat marginell effekt. Antalet vårddygn har minskat något under andra halvåret av 2004. Till följd av detta har kostnaderna för hemtjänstinsatser ökat. Antalet personer som har beviljats hemtjänst har inte ökat, däremot har fler personer som redan har hemtjänst beviljats fler timmar under perioden.

De besparingsåtgärder som Högdalens äldreboende redovisade i tertialrapporterna har delvis givit avsedda effekter. På grund av den kommande avvecklingen och omstruktureringen kvarstår dock en stor del av underskottet, eftersom man har varit tvungen att hålla platser vakanta i avvaktan på omdisponeringen. De ekonomiska effekterna av avvecklingen uppstår först under år 2005. Förvaltningen bedömer att denna avveckling, tillsammans med resultatet av det övriga arbetet för att se över organisationen vid Högdalens äldreboende, ger effekt fullt ut först under senare delen av år 2005. I samband med förändringsarbetet inom Högdalens äldreboende har också en översyn av sjuksköterskeorganisationen för hela äldreomsorgen i Vantör inletts.

Rågsveds äldrecentrum har försökt att hyra ut fler lägenheter till andra stadsdelar samt arbetat för att minska sjukfrånvaron. Man har också arbetat för att anpassa personalstyrkan efter det minskade antalet boende. Rågsveds äldrecentrum har haft fortsatt många lediga lägenheter. Stadsdelsnämnden och kommunstyrelsen beslutade under hösten om att avveckla två av huskropparna. Avvecklingen beräknas innebära minskade kostnader för tomgångshyror för utföraren, vilka under år 2004 uppgick till 2,3 mnkr. En avveckling av servicehuslägenheter i Rågsved äldrecentrum innebär också minskade kostnader för äldreomsorgens beställare av grundavgiften, motsvarande cirka 3,5 mnkr.

Mårtensgården har, i likhet med övriga enheter inom den samlade hemtjänsten, arbetat för att anpassa personalstyrkan efter antalet brukare. Mårtensgården har också vidtagit åtgärder för att minska antalet tomgångsdagar i samband med att en plats blir ledig och därigenom öka beläggningen med cirka 2 procent. Dessa åtgärder har givit effekt motsvarande 0,5 mnkr. Mårtensgården har tidigare haft svårigheter att belägga främst ålderdomshemslatserna och dessa platser minskas därför successivt till förmån för fler gruppboendeplatser. Denna åtgärd har medfört att beläggningen förbättrats.

Hemtjänsten har arbetat kontinuerligt med att anpassa personalbemanningen efter de förändringar som skett i det faktiska omvårdnadsbehovet. Resursenheten har utvärderats och den vikariepool som ingått har avvecklats.

Handikappomsorgen har tillämpat strikt biståndsbedömning av hemtjänst enligt socialtjänstlagen. Denna åtgärd har givit effekt motsvarande 0,3 mnkr.

Inom socialpsykiatri har fortsatt restriktivitet vid köp av platser för arbetsträning/sysselsättning gällt. Denna åtgärd har givit effekt motsvarande 0,3 mnkr.

En sammanställning av beslutade budgethållningsåtgärder under året framgår av bilaga 18.

Analys av balansräkningen

Förvaltningen har upprättat årets bokslut enligt god redovisningssed, i överensstämmelse med riktlinjerna för Stockholm stad och enligt reglerna i redovisningshandboken.

Införandet av det nya ekonomisystemet Agresso möjliggör att kostnader och intäkter har kunnats periodiseras löpande. Detta har påverkat omfördelningen mellan balanskontona. Efter 2005-01-11 har periodisering skett manuellt. Beloppsgränsen för poster som har bokats manuellt fastställdes till 20 000 kr per tillfälle.

Nedan kommenteras förändringar av tillgångar och skulder mellan år 2003 och 2004.

Mnkr	2003	2004	Differens
Tillgångar	47,6	46,0	-1,6
Kundfordringar	7,7	15,0	7,3
Statsbidragsfordringar	14,6	2,0	-12,6
Förutbetalda kostnader/ upplupna intäkter	24,8	28,5	3,7
Kassa	0,5	0,5	0,0
Skulder	47,6	46,0	-1,6
Eget kapital	5,4	8,9	3,4
Kortfristiga skulder	-0,1	-0,1	0,0
Leverantörsskulder	-27,7	-33,4	-5,7
Upplupna kostnader/ förutbetalda intäkter	-25,4	-21,4	4,0

Tillgångar

Kundfordringarna har ökat med 7,3 mnkr. Ökningen beror främst på försäljning av verksamhet inom äldreomsorgen till andra förvaltningar och externa kunder för december månad. Dessa fordringar har varit bokförda som upplupna intäkter under föregående år. Osäkra kundfordringar ligger nästan i samma nivå som 2003.

Diverse kortfristiga fordringar har minskat med 12,6 mnkr i förhållande till 2003. Minskningen beror främst på att storstadssatsningens omsättning har minimerats.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 3,7 mnkr i förhållande till 2003. Ökningen beror på redovisning av Stadsdelsförnyelsen och kompetensfonden under sista kvartalet.

Skulder

Diverse kortfristiga skulder ligger nästan i samma nivå som föregående år.

Externa leverantörsskulder har ökat med cirka 2,0 mkr och interna leverantörsskulder med 3,7 mkr. Till följd av detta har upplupna kostnader minskat i motsvarande grad.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har minskat med 4,0 mkr till följd av ovan.

Förvaltningens förskottskassa är på 549 000 kr, varav egna medel står för 200 000 kr. Inför bokslutet har samtliga 110 underförskottskassor redovisats och stämts av.

Resultatfond efter årets avsättning uppgår till 7,4 mnkr.

Resultatenheter

Enligt regler för ekonomisk förvaltning för resultatenheter ska resultatenheter föra över hela sitt över- respektive underskott till nästkommande år, under förutsättning att resultat är en följd av eget handlande och att det inte överstiger 5 procent av resultatenheternas bruttobudget samt att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden.

Resultatdisposition till 2005 i enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning omfattar totalt ett nettoöverskott om 7,4 mnkr, varav 8,6 mnkr i överskott och 1,2 mnkr i underskott. Överföringen av resultatenheternas resultat har stämts av med finansavdelningen. För mer detaljerad resultatdisposition för respektive resultatenhet hänvisas till bilaga 1.

Överföring av resultatenheternas resultat (i mnkr):

	Resultat från 2003	Resultat till 2005
Förskolor	3,5	2,0
Grundskolor	6,3	3,4
Fritid	0,1	0,1
Äldreomsorg	-4,2	0,0
Äldreomsorg intraprenad	0,3	0,7
Handikapp	0,7	0,4
Psykiatri	0,4	0,8
Nettoöverskott	7,1	7,4

Lokaler

Förvaltningen har fullföljt den planerade utbyggnaden av förskolelokaler. Arbetena påbörjades under 2004 och planeras att vara färdigställda i början av 2005.

Ombyggnationen av receptionen på förvaltningens huvudkontor på Rangstagatan färdigställdes under våren 2004.

Hemtjänsten i Örby/Bandhagen bytte till en mindre lokal, med halverade hyreskostnader som följd.

För övrigt finns inga tomma lokaler inom förvaltningen och arbetet med den beslutade avvecklingen av två huskroppar inom Rågsveds äldrecentrum fortskrider.

ÖVRIGA REDOVISNINGAR

Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnderna

Barn och ungdom

Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden fick för 2004 i uppdrag att dels ge kompetensutveckling och genomföra samverkansinsatser samt utveckla metoder för bedömaröverensstämmelse, dels uppdraget att ge kompetensutveckling kring styrdokument samt mål och resultatstyrning.

Stadsdelsförvaltningen har tillsammans med utbildningsförvaltningen och övriga stadsdelsnämnder beviljats medel från kompetensfonden till ett tvåårigt projekt som riktar sig till alla skolledare i stadens kommunala och fristående skolor. Projektet syftar till att öka möjligheten till likvärdig bedömning och betygs-sättning i stadens skolor. Genom att skapa och utveckla dialoger samt vidare-utveckla arbetet på skolorna kring bedömningsprocessen ska en ökad samsyn och likvärdighet uppnås, såväl inom den egna skolan som mellan skolorna i staden.

Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden fick också i uppdrag att utveckla metoder och fora för inflytande för barn och elever samt att utveckla metoder för överlämning mellan olika skolformer.

Skolorna och förskolorna i Vantör ska gemensamt utveckla och förbättra formerna för övergången mellan förskola-skola. Detta planeras ske genom en översyn av policydokument och handlingsplaner, gemensamma diskussioner kring styrdoku-menten samt gemensamma kompetensutvecklingsinsatser.

Brukarinflytande

Barn och ungdom

Vantörs stadsdelsnämnd fastställde i verksamhetsplanen för 2004 att inflytande och delaktighet är viktiga generella åtaganden för förskolan, grundskolan och fritiden. Alla enheter har haft i uppdrag att utveckla formerna för detta i enlighet med skolplanen och övriga styrdokument.

Äldre- och handikappomsorg inklusive socialpsykiatri

Samtliga beställare- och utförareenheter inom äldre- och handikappomsorgen inklusive socialpsykiatri har arbetat med att ge brukarna inflytande över vården och omsorgen. I samband med den utredning som görs vid biståndsansökan har beställaren tagit reda på brukarens önskemål. Inom utförarenheterna har man i den dagliga kontakten varit lyhörd för hur brukaren vill att insatserna ska utformas. Förutsättningarna för brukarinflytande skiljer sig åt mellan enheterna och form-erna är därför anpassade efter detta. Exempelvis har handikappomsorgen, där en del brukare inte har tal, börjat arbeta med individuella scheman med bilder för att göra tydligt dagens händelseförlopp. Dessa ska ge struktur åt dagen och samtidigt ge brukaren möjlighet att styra över de olika aktiviteterna.

Brukarinflytandet har också skett i samband med de s k individuella planerna där brukarna, om möjligt, har deltagit när de har lagts upp. Olika former av regelbundna avstämningsträffar tillsammans med brukaren för att utvärdera planerna har också förekommit. Inom enheterna har även andra återkommande möten med brukare och anhöriga hållits, vilka har gett dem möjlighet att bli informerad om verksamheten och att påverka den. Vid anhörigträffarna inom Rågsveds äldrecentrum har även Vantörs måltidsservice deltagit när maten diskuteras.

Inom äldre- och handikappomsorgen inklusive socialpsykiatri har ett kontinuerligt utvecklingsarbete avseende bemötande och brukarinflytande pågått under året. Detta har skett bl a genom diskussioner på arbetsplatsträffar och brukar- och anhörigträffar parallellt med olika utbildningsinsatser t ex på planeringsdagarna.

Individ- och familjeomsorg

Utredningar rörande enskilda personer och familjer genomförs, så långt det är möjligt, alltid i samverkan med den det rör. Barns och ungdomars behov och synpunkter ska särskilt uppmärksammas. Utbildning i barnsamtal har genomförts under 2004. Vårdplaner och handlingsplaner skrivs som ett stöd för den beslutade insatsen. Uppföljning av planerna görs regelbundet.

Inom missbruksvården utreds så många som möjligt enligt ASI (Addiction Severity Index). Socialstyrelsen stödjer utrednings- och uppföljningsmetoden som innebär att personens egna synpunkter tydligt kommer fram och utvärderas. 50 procent av alla nya kontakter under 2004 har utretts enligt denna metod.

Inom missbruksvården prövas ett program för integrerad utvärdering som bl a innebär dialogintervjuer i det dagliga arbetet.

Länsstyrelsen påtalade i en översyn 2003 brister inom familjehemsvården avseende vårdnadshavarnas och barnens möjligheter att komma till tals i utredningarna. Detta har utvecklats under 2004.

Klagomålshantering

Barn och ungdom

De klagomål som framfördes till förskolor och skolor i Vantör handlar främst om brister vad gäller planering, bemötande, genomförande av lektioner, arbetsmiljöfrågor och personalbyten.

Då föräldrar och/eller elever visat missnöje med de olika enheterna har enheterna undersökt vad det handlat om samt kommit med förslag på åtgärder.

De vanligast förekommande åtgärderna handlade om tydligare information till föräldrar, elever och lärare, schemaändringar och nya rutiner. Majoriteten av enheterna inom förskolan har sedan tidigare skapat former för att dokumentera klagomål, förslag och synpunkter så att de kan användas i enheternas förbättringsarbete.

Äldre- och handikappomsorg inklusive socialpsykiatri

Klagomålen inom socialpsykiatrin har bland annat handlat om att personalen har bytts ofta och att personalen inte har hållit tider. Inom äldreomsorgen har det förekommit klagomål på bemötande och utebliven städning och dusch.

Vantörs måltidsservice (inom Rågsveds äldrecentrum) har fått klagomål som gällt matsedelns innehåll. Klagomålen har lett till olika former av åtgärder och rättelser, t ex ändring av schematan och matsedlar.

För att undvika att klagomålen upprepas behandlas de på arbetsplatsträffarna och i de fall där det behövs ses rutinerna över. Exempelvis införde Vantörs måltidsservice efter många klagomål på felleveranser att matleveranserna ska dubbelkontrolleras, vilket har minimerat dessa problem.

Individ- och familjeomsorg

För 2004 rör det sig om ett litet antal klagomål som framförallt handlar om bemötande och tillgänglighet. Detta har under året varit ett utvecklingsområde och förändringar har genomförts. Personalen har också tagit upp bemötandefrågor i utbildning och handledning.

Vissa klagomål handlar om missuppfattningar eller förväntningar som inte motsvarats av den hjälp man får. En fråga förvaltningen måste ställa sig är om muntlig och skriftlig information kan bli tydligare.

Utredningar och domar

Barn och ungdom

Ansvar för stadens inspektioner av de pedagogiska verksamheterna ligger på utbildningsnämnden och denna redovisar årligen stadens samlade inspektion. Detta ärende anmäls varje år till stadsdelsnämnden. Stadens skolinspektörer genomförde under 2004 inspektioner av två av grundskolorna (Örby och Bandhagen) i stadsdelen. Förskoleinspektörerna genomförde inga inspektioner i Vantör under 2004.

Skolinspektörernas rapport visar att de två grundskolor som granskades, bedöms som väl fungerande med både goda resultat, elever som trivs, engagerade medarbetare, synliga och närvarande ledningar och en tydlig vilja till fortsatt utveckling. Av rapporterna framgår också vilka utvecklingsområden respektive skola bör arbeta vidare med.

Äldre- och handikappomsorg inklusive socialpsykiatri

Äldreomsorgsinpektören lämnade våren 2004 en rapport om Vantörs äldreomsorg, som omfattade både beställaren och utföraren. Inspektören framförde bland annat att de delar i handlägningsprocessen som gäller ansökning och uppföljning behöver utvecklas samt att beställaren bör ta fram arbetssätt för att undvika schabloniserade beslut. Vidare framhölls att dokumentationen enligt socialtjänstlagen behöver utvecklas och att sjuksköterskebemanningen inom Mårtensgården var väl tilltagen. Under år 2004 minskades sjuksköterskebemanningen vid Mårtensgården med 1,75 tjänst och en översyn av sjuksköterskeorganisationen för hela äldreom-

sorgen inleddes. När det gäller utförarnas dokumentation enligt socialtjänstlagen, pågår fortlöpande ett arbete för att förbättra denna utifrån de givna förutsättningarna. Under året har man också sett över och utvecklat rutinerna kring biståndsbedömningen.

Under året har länsstyrelsen tillsammans med Socialstyrelsen granskat vården och omsorgen om de psykiskt funktionshindrade.

Länsstyrelsen konstaterade bland annat i sin rapport att det fanns korrekta beslut i samtliga granskade fall. Länsstyrelsen konstaterade samtidigt att det fanns brister i dokumentationen av ansökan och i de utredningar som har legat till grund för besluten. Förvaltningen anser dock att länsstyrelsen har haft ett missvisande underlag för att bedöma förvaltningens insatser, eftersom 12 utav de 15 granskade ärendena var från tiden innan socialpsykiatri blev stadsdelsnämndernas ansvar. Förvaltningen dokumenterar numera både besluten och utredningarna skriftligt.

Länsstyrelsen bedömde också att förvaltningen informerat brukar- och anhörigorganisationer tillräckligt, men att förvaltningen inte hade inhämtat synpunkter i tillräcklig omfattning. Förvaltningen menar att detta förklaras av att det har saknats en lokal brukarorganisation. Förvaltningens förhoppning är att möjligheterna till samverkan ska förbättras genom det brukarråd som förvaltningen initierat tillsammans med Enskede-Årsta stadsdelsförvaltning.

Socialstyrelsen kritiserade förvaltningen för att inte ha ett samlat system för det kvalitetsarbete som ska finnas där hälso- och sjukvård bedrivs. Förvaltningen instämde i kritiken. Det finns vissa rutiner, men det behövs kompletteringar och rutinerna behöver systematiseras i en gemensam kvalitetsplan. Detta har förvaltningen arbetat vidare med under hösten.

Domar

Äldreomsorgen har under år 2004 gjort 47 avslag. Dessa fördelar sig som följer:

- 28 avslag gällande servicehus. 16 personer överklagade beslutet till länsrätten. Länsrätten gav förvaltningen rätt i 12 av fallen och två fall är ännu inte avgjorda. I två av fallen fick personen rätt och länsrättens dom har verkställts i dessa fall.
- 10 avslag gällande äldreboende. Ett avslag överklagades och länsrätten biföll överklagandet. Förvaltningen överklagade denna dom och kammarrätten biföll då förvaltningens överklagande.

Socialpsykiatri har gjort fem avslag gällande hemtjänst, sysselsättning och gruppboende enligt LSS och enligt SoL. Två av dessa avslag överklagades. I ett av fallen fick förvaltningen rätt och det andra beslutet har verkställts i enlighet med domen.

Handikappomsorgen har gjort elva avslag gällande hemtjänst, hemvårdbidrag och riksferdtjänst. Av dessa elva är det fyra som har överklagats. Förvaltningen har fått rätt i tre och det fjärde är ännu inte avgjort. Inom handikappomsorgen har

också sex avslag gjorts som har gällt boende i LSS-familjehem och bostad för barn enligt LSS. Två av dessa har överklagats men inga av dem är avgjorda än.

Individ- och familjeomsorg, familjevården

Under 2003 genomförde Länsstyrelsen i Stockholms län en granskning av familjehemsvården. Samtidigt gjordes en utredning av revisionskontoret i Stockholm angående familjehemsvården. Familjehemsvården i Vantör fick kritik för att vårdplaner och överväganden saknades i några placeringar, och att enskilda barnsamtal inte redovisats tydligt. I stort sett framkom liknande kritik i revisionskontorets utredning av andra stadsdelar i Stockholm.

Under 2004 har en översyn av överväganden av vården i familjehem genomförts. Dokumentationen är tydligare och innefattar barnsamtal, familjehemmens och de biologiska föräldrarnas aktuella situation. Alla kontakter sedan senaste övervägandet redovisas. Vid en stickprovskontroll i oktober, som omfattade en tredjedel av ärendena, uppvisade alla ärenden vårdplaner, barnsamtal och redogörelser för de biologiska föräldrarnas förhållanden och familjehemmens aktuella situation.

Arbetet fortsätter nu med att alla vårdplaner ska vara aktuella. Många föräldrar som har barn som är placerade är psykiskt sjuka eller har ett omfattande missbruk och de är därför inte sällan utan bostad och svåra att nå. Vårdplanerna aktualiserar också ofta det trauma när barnen blev omhändertagna eller placerade, vilket ibland gör det svårt att få föräldrar att skriva under en ny vårdplan.

Nya riktlinjer för familjehemsvården antogs av kommunstyrelsen i slutet av 2004. Dessa fokuserar på de placerade barnens utsatthet, med svårigheter i skola och bristande hälsa.

BILAGEFÖRTECKNING

Bilaga nr

1. Stadsledningskontorets bilagor

Bokslutsbilagor

2. Budgetavräkning
3. Resultaträkning
4. Balansräkning

Nyckeltal/verksamhetsmått

5. Individ- och familjeomsorg - barn och ungdom
6. Individ- och familjeomsorg - vuxna
7. Socialpsykiatri
8. Skolbarnsomsorg
9. Förskoleverksamhet
10. Grundskola
11. Barn i behov av särskilt stöd
12. Vård och omsorg om äldre
13. Vård och omsorg om funktionshindrade
14. Fritidsverksamhet
15. Vaghållning
16. Individ- och familjeomsorg

Övriga bilagor

17. Prognosöversikt
18. Uppföljning av budgethållningsåtgärder
19. Kvalitetsredovisning av förskolor och skolor
20. Utvärdering av 2004 års handikapplan